

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP

RAPORT privind cerințele de transparență și de publicare a informațiilor

2019

În conformitate cu Regulamentul nr. 5/20.12.2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit și Regulamentul nr. 575/2013 al parlamentului european și al consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a regulamentului (UE) nr. 648/ 2012

1. CONSIDERENTE GENERALE	3
2. ASPECTE CU PRIVIRE LA INFORMAȚIILE CARE SUNT PROPRIETATEA BĂNCII ȘI LA INFORMAȚIILE CONFIDENȚIALE	3
3. INFORMAȚII CU PRIVIRE LA CADRUL DE ADMINISTRARE A ACTIVITĂȚII ÎN CADRUL REȚELEI CREDITCOOP.....	4
3.1. INFORMAȚII REFERITOARE LA REȚEAUA CREDITCOOP.....	4
3.2. INFORMAȚII REFERITOARE LA ORGANIZAREA ORGANULUI DE CONDUCERE AL ORGANIZAȚIILOR COOPERATISTE DE CREDIT DIN REȚEAUA CREDITCOOP	5
3.2.1. Numărul de mandate deținute de membrii organului de conducere	9
3.2.2. Politica de recrutare pentru selectarea membrilor organului de conducere și cunoștințele, calificările și expertiza efectivă a acestora	9
3.2.3. Politica privind diversitatea în materie de selecție a membrilor organului de conducere, obiective și orice ținte relevante stabilite în cadrul politicii respective, precum și măsura în care au fost atinse obiectivele și țintele respective .	12
3.2.4. Informații referitoare la natura și substanța economică a tranzacțiilor cu părți afiliate	12
3.3. STRATEGIILE DE AFACERI ȘI DE ADMINISTRARE RISCURI	12
4. OBIECTIVELE ȘI POLITICILE BĂNCII CENTRALE COOPERATISTE CREDITCOOP CU PRIVIRE LA ADMINISTRAREA RISCURILOR ..	14
4.1. INFORMAȚII CU PRIVIRE LA STRATEGIILE ȘI PROCESELE DE ADMINISTRARE A RISCURILOR	14
4.1.1. Strategia și procesul de administrare a riscului de credit	14
4.1.2. Strategia și procesul de administrare a riscului de piață	16
4.1.3. Strategia și procesul de administrare a riscului de lichiditate	18
4.1.4. Strategia și procesul de administrare a riscului operațional.....	19
4.1.5. Strategiile și procesele de administrare a riscurilor reputațional, strategic, efectul de levier, riscul de decontare - livrare și riscul de interconcentrare	21
4.2. INFORMAȚII CU PRIVIRE LA STRUCTURA ȘI ORGANIZAREA FUNCȚIILOR DE CONTROL	25
4.2.1. Informații cu privire la structura și organizarea funcției de administrare a riscurilor	25
4.2.2. Informații cu privire la structura și organizarea funcției de supraveghere.....	32
4.2.3. Informații cu privire la structura și organizarea funcției de audit.....	33
4.2.4. Informații cu privire la structura și organizarea funcției de conformitate	34
4.3. MONITORIZAREA PERFORMANȚEI FUNCȚIILOR DE CONTROL DE CĂTRE ORGANUL DE CONDUCERE	35
4.4. MODIFICĂRI SEMNIFICATIVE PLANIFICATE LA FUNCȚIILE DE CONTROL	35
5. INFORMAȚII REFERITOARE LA FONDURILE PROPRII ȘI ADECVAREA CAPITALULUI LA RISCURI	35
5.1. SFERA DE APLICARE	35
5.2. INFORMAȚII REFERITOARE LA FONDURILE PROPRII.....	36
5.3. INFORMAȚII REFERITOARE LA CERINȚELE DE FONDURI PROPRII	39
5.4. INFORMAȚII REFERITOARE LA METODA APLICATĂ ÎN VEDEREA EVALUĂRII ADECVĂRII CAPITALULUI INTERN LA RISCURI ÎN SCOPUL SUSȚINERII ACTIVITĂȚILOR CURENTE ȘI VIITOARE.....	41
5.5. AMORTIZOARELE DE CAPITAL.....	42
6. EXPUNERI TOTALE	42
6.1. DEFINIREA TERMENILOR "ELEMENTE RESTANTE" ȘI "ELEMENTE DEPRECIATE"	42
6.2. METODE APLICATE PENTRU DETERMINAREA AJUSTĂRILOR SPECIFICE ȘI GENERALE PENTRU RISCUL DE CREDIT	42
6.3. VALOAREA EXPUNERILOR.....	45
6.3. VALOAREA TOTALĂ A EXPUNERILOR DUPĂ COMPENSAREA CONTABILĂ, ȘI FĂRĂ LUAREA ÎN CONSIDERARE A EFECTELOR TEHNICILOR DE DIMINUARE A RISCULUI DE CREDIT ȘI VALOAREA MEDIE A EXPUNERILOR (DEFALCATĂ PE CLASE DE EXPUNERI)	45
6.4. REPARTIȚIA GEOGRAFICĂ A EXPUNERILOR	45
6.5. DEFALCAREA EXPUNERILOR PE TIPURI DE CONTRAPARTIDĂ.....	46
6.6. DEFALCAREA TUTUROR EXPUNERILOR ÎN FUNCȚIE DE SCADENȚA REZIDUALĂ.....	47
6.7. EXPUNERI RESTANTE, EXPUNERI DEPRECIATE ȘI AJUSTĂRI	47
7. INFORMAȚII REFERITOARE LA EXPUNERILE BĂNCII CENTRALE COOPERATISTE CREDITCOOP LA RISCUL DE RATĂ A DOBÂNZII PENTRU POZIȚIILE NEINCLUSE ÎN PORTOFOLIUL DE TRANZACȚIONARE	50
8. INFORMAȚII PRIVIND NIVELUL MEDIU AL INDICATORILOR CHEIE ÎNREGISTRAȚI LA FINELE ANULUI 2019	51
9. INFORMAȚII REFERITOARE LA POLITICA ȘI PRACTICILE DE REMUNERARE PENTRU CATEGORIILE DE PERSONAL ALE CĂROR ACTIVITĂȚI PROFESIONALE AU UN IMPACT SEMNIFICATIV ASUPRA PROFILULUI DE RISC.....	51

1. Considerente generale

Instituția de credit căreia i se aplică cerințele de transparență și de publicare este **Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP**.

Raportul este elaborat în vederea aplicării de către Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a prevederilor Titlului I din cadrul Părții a opta a Regulamentului (UE) nr.575/26.06.2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012 și a celor din Titlul II, cap. I, secțiunea 6 Transparența din cadrul Regulamentului nr. 5/2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit.

Situațiile raportate la nivel consolidat de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP se întocmesc prin:

- agregarea situațiilor transmise la Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP de cele 38 de bănci cooperatiste și a situațiilor Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP stabilite la nivel individual,
- scăderea, din situațiile agregate, a operațiunilor intercooperatiste și a participațiilor băncilor cooperatiste la capitalul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP.

Toate informațiile existente în acest document sunt aferente anului 2019 și au ca dată de referință 31.12.2019.

2. Aspecte cu privire la informațiile care sunt proprietatea băncii și la informațiile confidențiale

În conformitate cu Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a regulamentului (UE) nr. 648/2012, art.432, punctul 2, referitoare la definiția informațiilor proprietate a băncii, precum și a informațiilor confidențiale, următoarele informații sunt:

1. **proprietate a băncii** (dezvăluirea acestora ar produce prejudicii materiale și/sau concurențiale în cazul publicării):
 - Strategia generală de afaceri;
 - Modalitatea de determinare și urmărire a profilului de risc al băncii;
 - Sistemul de reglementari interne (strategii, politici, planuri, norme, manuale, proceduri);
 - Descrierea amănunțită a modelelor interne folosite pentru evaluarea riscurilor;
 - Descrierea detaliată a sistemului de limite folosite în administrarea riscurilor;
 - Orice alte informații de natură strategică.
2. **confidențiale** (dezvăluirea lor ar produce prejudicii materiale și de imagine pentru Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP și pentru băncile cooperatiste afiliate, pentru clienți, furnizori și colaboratori):
 - Informații din contracte încheiate cu clienții și alți colaboratori sau furnizori ai organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP;
 - Orice fel de informații referitoare la arhitectura și funcțiunile sistemului informatic utilizat de organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP;
 - Orice informații referitoare la un anumit client, colaborator sau furnizor fără a avea acceptul acestuia.

Toate informațiile prezentate în cadrul acestui raport sunt semnificative în înțelesul art.432 punctul 2 din cadrul Regulamentului nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a regulamentului (UE) nr. 648/2012.

3. Informații cu privire la cadrul de administrare a activității în cadrul rețelei CREDITCOOP

3.1. Informații referitoare la rețeaua CREDITCOOP

Rețeaua CREDITCOOP este ansamblul format din Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP și băncile cooperatiste afiliate la aceasta.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP este instituția de credit constituită prin asocierea băncilor cooperatiste din România, în scopul gestionării intereselor lor comune, urmării centralizate a respectării dispozițiilor legale și a reglementărilor-cadru aplicabile, prin exercitarea supravegherii și a controlului administrativ, tehnic și financiar asupra organizării și funcționării acestora, denumită în continuare bancă.

Băncile cooperatiste sunt instituții de credit constituite ca asociații autonome de persoane fizice unite voluntar în scopul îndeplinirii nevoilor și aspirațiilor lor comune de ordin economic, social și cultural, a căror activitate se desfășoară, cu precădere, pe principiul întrajutorării membrilor cooperatori.

Băncile cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP au o identitate bine definită în sistemul bancar din România, constituirea primelor organizații cooperatiste de credit fiind situată în urmă cu mai bine de 150 de ani. În îndelungata lor existență, s-au evidențiat mai multe forme de organizare și mai multe denumiri ale organizațiilor cooperatiste de credit, ele fiind entități bine organizate, cu o rază proprie de operare și cu acte constitutive proprii. Aceste organizații cooperatiste de credit au prețuit întotdeauna principiile cooperatiste, statuate la nivel internațional, ele fiind constituite ca asociații de persoane fizice, unite voluntar, în scopul îndeplinirii nevoilor și aspirațiilor lor comune, de întrajutorare a membrilor asociați, iar hotărârile adunărilor generale luându-se în mod democratic, pe baza principiului un om – un vot. Acestea au statut de afiliate la Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP și beneficiază, din punct de vedere al activității financiar-bancare, de serviciile agențiilor acesteia, repartizate judicios în teritoriu.

Activitatea băncilor cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP este coordonată de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP, care emite reglementări obligatorii, supraveghindu-le din punct de vedere prudential, controlându-le și reprezentându-le interesele în relația cu instituțiile statului și alte organisme.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP asigură promovarea intereselor băncilor cooperatiste afiliate, având următoarele atribuții principale:

- a) reprezentarea intereselor comune economice, financiare, juridice, social-culturale ale băncilor cooperatiste afiliate, în fața Băncii Naționale a României, a instituțiilor publice și a instanțelor judecătorești;
- b) urmărirea și asigurarea coeziunii și bune funcționări a întregii rețele, scop în care Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP întreprinde toate măsurile necesare pentru a garanta lichiditatea și adecvarea capitalului la riscuri la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit și la nivelul rețelei în ansamblul său, inclusiv, dacă este cazul, prin acordarea de asistență financiară băncilor cooperatiste afiliate;
- c) emiterea actului constitutiv-cadru și a altor reglementări-cadru pentru organizarea activității în cadrul rețelei;
- d) supravegherea băncilor cooperatiste afiliate, în ceea ce privește respectarea de către acestea a dispozițiilor legii și reglementărilor emise de Banca Națională a României, a actului constitutiv-cadru și a reglementărilor-cadru ale Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și exercită controlul riscurilor la acestea;
- e) garantarea în întregime a obligațiilor băncilor cooperatiste afiliate, sens în care dispune măsurile necesare pentru asigurarea plății de către acestea a contribuțiilor stabilite;
- f) lichidarea băncilor cooperatiste afiliate;

- g) raportarea, în conformitate cu reglementările în vigoare, a datelor și informațiilor solicitate de Banca Națională a României;
- h) asigurarea gestionării resurselor disponibile din rețea;
- i) asigurarea decontării operațiunilor de încasări și plăți între băncile cooperatiste afiliate și a operațiunilor de încasări și plăți ale propriei rețele în relația cu trezoreria statului și cu celelalte instituții de credit, prin contul curent deschis la Banca Națională a României;
- j) instruirea personalului și organizarea de acțiuni cu caracter social-cultural de interes comun.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP poate face recomandări și poate dispune măsuri față de băncile cooperatiste afiliate sau poate propune Băncii Naționale a României aplicarea de sancțiuni.

Constituirea, funcționarea, modificarea actului constitutiv, dizolvarea, fuziunea, divizarea și lichidarea organizațiilor cooperatiste de credit urmează regimul societăților pe acțiuni.

Organizațiile cooperatiste de credit au un număr variabil de membri cooperatori sau, după caz, de bănci cooperatiste afiliate, iar capitalul social al unei organizații cooperatiste de credit este variabil și este format din părți sociale de valoare egală. Valoarea nominală a unei părți sociale este stabilită prin actul constitutiv-cadru, dar nu poate fi mai mică de 10 lei.

Părțile sociale nu pot fi reprezentate prin titluri negociabile. Ele sunt indivizibile și nu pot fi vândute, cesionate sau gajate decât numai între membrii cooperatori, cu excepția cazurilor de încetare a calității de membru potrivit actului constitutiv, respectiv între băncile cooperatiste afiliate la Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP.

3.2. Informații referitoare la organizarea organului de conducere al organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP

Organele de conducere ale organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP sunt: adunarea generală, consiliul de administrație și directorii, stabilite potrivit Actului constitutiv, în conformitate cu prevederile Legii nr.31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr.99/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.227/2007, cu modificările și completările ulterioare, care asigură îndeplinirea funcției de supraveghere și a funcției de conducere în cadrul organizației cooperatiste de credit.

Atribuțiile și responsabilitățile organelor de conducere ale organizațiilor cooperatiste de credit sunt prevăzute în actul constitutiv și în regulamentul de organizare și funcționare.

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP sunt administrate în sistem unitar, conducerea instituției fiind delegată de către consiliul de administrație către directori.

Adunarea generală a acționarilor este organul de conducere al fiecărei organizații cooperatiste de credit, care decide asupra activității acestora și asigură politica economică și de creditare.

Adunarea generală a acționarilor se întrunește cel puțin o dată pe an sau ori de câte ori este necesar și are ca principale atribuții: să discute, să aprobe sau să modifice situațiile financiare anuale, pe baza rapoartelor prezentate de consiliul de administrație și de auditorul financiar; să stabilească programul de activitate, bugetul de venituri și cheltuieli pentru exercițiul financiar următor. Adunarea generală hotărăște printre altele asupra: schimbării obiectului de activitate al băncii; prelungirea duratei de funcționare; majorarea capitalului social.

Consiliul de administrație al fiecărei organizații cooperatiste de credit se întrunește cel puțin o dată la 3 luni și are următoarele competențe de bază: stabilirea direcțiilor principale de activitate și de dezvoltare

ale băncii; stabilirea sistemului contabil și de control financiar și aprobarea planificării financiare; numirea și revocarea directorilor și stabilirea remunerației lor; supravegherea activității directorilor;) pregătirea raportului anual, organizarea adunării generale a membrilor cooperatori și implementarea hotărârilor acesteia.

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP sunt administrate de către un consiliu de administrație format din 3 – 7 membri, aleși de adunarea generală, numărul acestora fiind întotdeauna impar.

Consiliul de administrație alege dintre membrii săi un președinte al consiliului.

Consiliul de Administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP este constituit din 5 membri, astfel:

- Iordache Aristide – președinte;
- Morar Adrian Ioan – membru;
- Mischie Simona Maria – membru;
- Florea Maria – membru;
- Alecu Livia Elena – membru.

Pe parcursul anului 2019, activitatea Consiliului de administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP s-a desfășurat în cadrul a 20 de ședințe, la care au participat toți membrii acestuia.

Conducerea executivă a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP este asigurată de către 3 directori, după cum urmează:

- Morar Adrian Ioan – director general;
- Mischie Simona Maria – director general adjunct;
- Slavu Dănuț – director conducător al sistemului de control intern.

Conducerea activității băncii cooperatiste este delegată de către consiliul de administrație la cel puțin doi directori, numind pe unul dintre ei director general și pe celălalt director general adjunct. Banca cooperatistă poate funcționa cu un număr de 1-2 directori generali adjuncți.

Pentru dezvoltarea și menținerea unor bune practici de administrare a activității organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP, organele cu funcție de supraveghere ale acestora au constituit unele comitete.

La Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP sunt constituite mai multe comitete, și anume: un Comitet de audit și administrare a riscurilor, un Comitet de supraveghere, Comitete de credite și un Comitet de restructurare credite.

Începând cu luna septembrie 2014, cu aprobarea Băncii Naționale a României, comitetul de audit și comitetul de administrare riscuri s-au reunit într-un singur comitet cu denumirea Comitetul de audit și administrare riscuri.

Comitetul de audit și administrare a riscurilor este compus din membri ai organului de conducere care nu exercită nicio funcție executivă în Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP, astfel:

- Florea Maria - președinte
- Iordache Aristide – membru
- Alecu Livia Elena – membru

Atribuțiile, componența și modul de organizare și funcționare a Comitetului de audit și administrare a riscurilor sunt prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a comitetului de audit și administrare a riscurilor, aprobat de Consiliul de administrație al CREDITCOOP.

Comitetul de audit și administrare a riscurilor este structura organizațională cu rol consultativ, responsabil pentru calitatea și eficiența gestionării riscurilor atât în cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP cât și la nivelul rețelei CREDITCOOP.

Comitetul de audit și administrare a riscurilor consiliază organul de conducere cu privire la apetitul la risc și strategia globală privind administrarea riscurilor, actuale și viitoare, ale Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și asistă organul de conducere în supravegherea implementării strategiei respective de către conducerea superioară.

Comitetul de audit și administrare a riscurilor încurajează comunicarea dintre consiliul de administrație, conducătorii băncii, auditul intern și auditorul financiar; avizează statutul auditului intern al băncii cooperatiste, planul de audit intern și necesarul de resurse aferente acestei activități; primește, analizează și avizează rapoartele care se întocmesc anual pentru activitățile de administrare a riscurilor și de conformitate cu privire la condițiile în care este desfășurat controlul intern atât la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste, cât și al băncilor cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP; primește, analizează și avizează raportul care se întocmește anual de Banca Centrală Cooperatistă cu privire la angajamentele de audit desfășurate în perioada respectivă, din care să reiasă constatările și recomandările auditului intern și modul de implementare a recomandărilor respective de către conducerea structurii auditate. Comitetul de audit și administrare a riscurilor al Băncii Centrale Cooperatiste este responsabil și pentru supravegherea auditorilor interni și auditorilor financiari ai băncilor cooperatiste afiliate.

Comitetul de supraveghere, constituit la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, este o structură permanentă, ale cărei atribuții și competențe vizează activitățile de evaluare și monitorizare a funcționării băncilor cooperatiste din perspectiva calității activelor, a performanțelor financiare și a încadrării lor în nivelul reglementat al indicatorilor de prudență bancară, dar și a asigurării bazei de reglementare, conform legislației specifice și practicilor în materie. Comitetul de supraveghere: analizează materialele referitoare la exercitarea supravegherii băncilor cooperatiste și prezintă Consiliului de administrație informații privind concluziile rezultate; emite recomandări băncilor cooperatiste în vederea adoptării de măsuri corespunzătoare pentru îmbunătățirea cadrului de administrare, a strategiilor, proceselor și mecanismelor implementate, pentru asigurarea unei organizări adecvate a activității desfășurate ori pentru restabilirea sau susținerea situației financiare; analizează situația financiară a băncilor cooperatiste, stabilește sisteme de supraveghere pe baza raportărilor corespunzătoare activității băncilor cooperatiste; stabilește competențe și responsabilități în activitatea de supraveghere la băncile cooperatiste. Comitetul de supraveghere aprobă programul anual de supraveghere al băncilor cooperatiste vizat de Directorul Conducător al Sistemului de Control Intern. La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, Comitetul de supraveghere se întrunește lunar în reuniuni ordinare.

Componenta Comitetului de supraveghere este următoarea:

- Director General - presedinte
- Director General Adjunct - membru
- Director conducător al Sistemului de Control Intern - membru
- Director direcția Administrare riscuri - membru
- Șef serviciu Supraveghere – membru.

Componenta Comitetului de supraveghere și modul de desfășurare a activității sunt reglementate prin Regulamentul propriu aprobat de Consiliul de administrație al CREDITCOOP.

Comitetele de credite constituite la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP au un caracter permanent, analizează și decid asupra cererilor și propunerilor de facilități de credit, care sunt de competența lor, conform limitelor aprobate de Consiliul de administrație, reglementărilor interne și legislației în vigoare. La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, comitetul de credite este structurat pe două nivele distincte de decizie, astfel:

- Comitetul de Credite I (CC I), are competențe de aprobare a creditelor cu valori cuprinse între sumele de 100.000 lei exclusiv și 150.000 lei inclusiv. Componenta acestui comitet este următoarea:
 - Director General - membru
 - Director General Adjunct - membru
 - Director direcția Administrare riscuri - membru

- Comitetul de Credite II (CC II), are competențe de aprobare a creditelor cu valori cuprinse între sumele de 50.000 lei exclusiv și 100.000 lei inclusiv. Componența acestui comitet este următoarea:
 - Șef serviciu Creditare - membru
 - Director Agenție CREDITCOOP de nivel 1 - membru
 - Salariat în cadrul direcției Administrare riscuri - membru

Principalele atribuții ale comitetelor de credite sunt: aprobă referatele de credit și asumarea de angajamente, cu respectarea legislației în vigoare; urmărește ca expunerile mari, creditele care presupun un risc de credit ridicat ori cele care nu se înscriu în politica de creditare a băncii, să fie aprobate la nivelul Consiliului de administrație; la aprobarea creditelor, comitetul de credite trebuie să ia în considerare integritatea și reputația clienților, precum și capacitatea lor juridică de a-și asuma obligații; în legătură cu garanțiile personale, comitetul de credite urmărește capacitatea garanților de a-și asuma obligații; aprobă alte solicitări de modificări de condiții corespunzătoare facilităților aprobate la nivelul său de competențe

Comitetul de restructurare credite constituit la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP are un caracter permanent, analizează și decide asupra documentațiilor privind operațiunile de restructurare credite, care sunt de competența lui, conform limitelor aprobate de Consiliul de administrație, reglementărilor interne și legislației în vigoare. La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, comitetul de restructurare credite are competențe de aprobare a creditelor cu valori cuprinse între sumele de 1 leu și 150.000 lei inclusiv.

Componența comitetului de restructurare credite este următoarea:

- Director direcția Administrare riscuri - membru
- Șef serviciu Creditare - membru
- Director Agenție CREDITCOOP de nivel 1 - membru

Principalele atribuții ale Comitetului de restructurare credite sunt: aprobă referatele privind restructurarea creditelor cu respectarea legislației în vigoare, urmărește ca expunerile mari, creditele restructurate care presupun un risc de credit ridicat ori cele care nu se înscriu în politica de creditare a băncii, să fie aprobate la nivelul Consiliului de administrație, la aprobarea restructurării creditelor, comitetul de restructurare credite trebuie să ia în considerare integritatea și reputația clienților, precum și capacitatea lor juridică de a-și asuma obligații, în legătură cu garanțiile personale, comitetul de restructurare credite urmărește capacitatea garanților de a-și asuma obligații.

Băncile cooperatiste au constituit un Comitet de administrare a riscurilor, care le asistă în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin pe linia administrării riscurilor. Comitetul de administrare a riscurilor este compus din membri ai organului de conducere care nu exercită nicio funcție executivă în banca cooperatistă.

Comitetul de administrare a riscurilor constituit la nivelul fiecărei bănci cooperatiste are următoarele atribuții: asigură informarea consiliului de administrație asupra problemelor și evoluțiilor semnificative ce ar putea influența profilul de risc al băncii; dezvoltă politici și proceduri adecvate pentru identificarea, evaluarea, monitorizarea și controlul riscurilor semnificative. Comitetul de administrare a riscurilor stabilește procedurile de administrare a riscului de credit, riscului de piață, riscului operațional, riscului de lichiditate și a altor riscuri. Comitetul de administrare a riscurilor stabilește limite corespunzătoare pentru expunerea la riscuri, analizează în ce măsură planurile alternative corespund situațiilor neprevăzute, efectuează teste de stres asupra riscurilor. Comitetul de administrare a riscurilor dispune măsuri pentru monitorizarea riscurilor. Comitetul de administrare a riscurilor contribuie la: stabilirea profilului de risc și a limitelor pentru apetitul și toleranța la risc; stabilirea obiectivelor și strategiei pentru fiecare risc semnificativ în parte; determinarea raportului dintre risc și profit; transpunerea în norme, proceduri și manuale a politicilor privind administrarea riscului. Comitetul de administrare a riscurilor este responsabil și pentru gestionarea elementelor din bilanțul băncii într-un mod activ și pentru menținerea unei lichidități adecvate nevoilor de afaceri ale băncii; menținerea solvabilității la nivelul standardelor în vigoare; gestionarea riscului valutar; gestionarea eficientă a capitalului băncii.

Structura organizatorică a băncilor cooperatiste este clară și transparentă în relația cu propriul personal și în relația cu Banca Națională a României, și este realizată într-un mod care promovează eficacitatea și demonstrează prudența conducerii acestor instituții de credit atât la nivel individual cât și la nivelul rețelei CREDITCOOP. Ea asigură un flux corespunzător de informații, pe verticală - în ambele sensuri - și pe orizontală, care permite informarea organului de conducere asupra riscurilor aferente activității și funcționării băncii cooperatiste, informarea conducătorilor structurilor, precum și a personalului atât asupra strategiilor, cât și asupra politicilor și procedurilor stabilite, difuzarea informațiilor între structurile instituției de credit pentru care respectivele informații prezintă relevanță.

Liniile de raportare, precum și alocarea responsabilităților și a competențelor în cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, precum și în cadrul celorlalte bănci cooperatiste afiliate sunt clare, precise, bine definite, transparente, coerente și utilizate, respectiv aplicate.

În structura organizatorică a organizațiilor cooperatiste de credit, pe lângă organul de conducere și comitetele de lucru, se regăsesc direcții, servicii, compartimente. Activitățile se desfășoară la sediul social și la sediile secundare din raza de activitate a fiecărei organizații cooperatiste de credit.

3.2.1. Numărul de mandate deținute de membrii organului de conducere

În cadrul rețelei CREDITCOOP, organizațiile cooperatiste de credit au optat pentru sistemul unitar de administrare.

În cadrul acestui sistem, membrii organului de conducere al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP dețin următoarele mandate:

- Președintele Consiliului de administrație deține un mandat în funcție neexecutivă (ca președinte - membru al consiliului de administrație);
- Membrii consiliului de administrație dețin câte un mandat în funcție neexecutivă, cu excepția directorului general și a directorului general adjunct care, pe lângă un mandat în funcție neexecutivă (ca membru al consiliului de administrație) dețin și câte un mandat în funcție executivă (ca director general, respectiv director general adjunct al băncii);
- Directorul conducător al sistemului de control intern deține un mandat într-o funcție executivă.

Membrii organului de conducere dispun, la nivel colectiv, de cunoștințe, aptitudini și experiență adecvate pentru a fi în măsură să înțeleagă activitățile desfășurate de bancă, inclusiv principalele riscuri ale acestora, astfel încât ei se pot pronunța în deplină cunoștință de cauză cu privire la toate aspectele asupra cărora trebuie să decidă potrivit competențelor lor.

Membrii organului de conducere de la nivelul băncilor cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP dețin același număr de mandate ca și membrii organului de conducere ai Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, cu excepția mandatului directorului conducător al sistemului de control intern deoarece la nivelul băncilor cooperatiste nu există această funcție, coordonarea sistemului de control intern al băncilor cooperatiste fiind atributul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP.

3.2.2. Politica de recrutare pentru selectarea membrilor organului de conducere și cunoștințele, calificările și expertiza efectivă a acestora

Prin Politica de recrutare și selectare a membrilor organului de conducere se urmărește ca persoanele selectate pentru a ocupa funcții de conducere și/sau de administrare să dispună de onorabilitate, o bună reputație, precum și experiență adecvate naturii, extinderii și complexității activității instituției de credit și responsabilităților încredințate, pentru asigurarea unui management prudent și sănătos al băncii, și să nu fi adus prejudicii materiale, morale și de imagine organizațiilor cooperatiste de credit.

Persoanele nominalizate să exercite atribuții și responsabilități de administrare și/sau de conducere a băncii cooperatiste sunt evaluate în baza a mai multe criterii, respectiv: criterii privind reputația, criterii privind experiența și criterii privind guvernanta.

Criterii privind reputația

Pentru fiecare persoană nominalizată să exercite responsabilități de administrare și/sau de conducere, se evaluează dacă sunt îndeplinite cerințele prevăzute de reglementările în vigoare, luând în considerare informațiile legate de reputația persoanei în cauză, precum și orice alte circumstanțe relevante.

În sensul prevederilor alineatului precedent vor putea fi avute în vedere, pentru ultimii 10 ani, în măsura în care prezintă relevanță, situații cum ar fi:

- persoana respectivă se află sau s-a aflat în conflict cu vreo autoritate de supraveghere din domeniul financiar-bancar din România ori din străinătate, a fost sancționată sau i s-a refuzat o autorizație de către o asemenea autoritate ori s-a aflat în altă situație care prin aspectele relevate ar putea avea efecte negative asupra imaginii băncii la care persoana în cauză este nominalizată să exercite responsabilități de administrare și/sau de conducere;
- persoana a exercitat, fără aprobarea autorității menționate la lit.a), o funcție pentru care, potrivit dispozițiilor legale aplicabile, era prevăzută obligativitatea obținerii unei astfel de aprobări;
- în exercitarea unei funcții de administrare și/sau de conducere a unei instituții de credit, persoană juridică română, sau a unei sucursale a unei instituții de credit străine, persoana nu și-a asumat responsabilitățile decurgând din această calitate sau a participat la adoptarea și/sau aplicarea unor decizii privind activitatea acesteia, prin care s-a urmărit satisfacerea unor interese individuale ori de grup;
- o instituție de credit a înregistrat o evoluție necorespunzătoare a indicatorilor de prudență sau a făcut obiectul unor măsuri de supraveghere specială, de administrare specială ori al altor măsuri similare instituite de autoritatea competentă, ca urmare a activității desfășurate în perioada în care persoana a exercitat funcția de administrare și/sau de conducere a instituției de credit în cauză;
- entitățile la care persoana respectivă exercită sau a exercitat responsabilități de administrare și/sau de conducere ori la care este sau a fost acționar semnificativ ori asociat s-au aflat în conflict cu vreo autoritate din România ori din străinătate, însărcinată cu supravegherea în domeniul financiar-bancar, au fost supuse vreunei sancțiuni dispuse de o asemenea autoritate sau aceasta le-a refuzat ori le-a retras o autorizație;
- persoana a făcut sau face obiectul unor proceduri penale ori administrative referitoare la:
 - infracțiuni prevăzute de legislația în domeniul bancar, financiar, al valorilor mobiliare, al asigurărilor privind piețele de valori mobiliare sau instrumentele de tipul valorilor mobiliare sau instrumentul de plată, inclusiv infracțiuni prevăzute de legile referitoare la spălarea de bani, manipularea pieței sau tranzacționarea de valori mobiliare pe bază de utilizare abuzivă a informațiilor confidențiale și cămătăria;
 - infracțiuni contra patrimoniului/precum lipsa de onestitate, infracțiuni săvârșite prin fraudă sau infracțiuni financiare;
 - infracțiuni privind regimul fiscal;
 - alte infracțiuni prevăzute de legislația privind societățile comerciale, falimentul, insolvența sau protecția consumatorului.

Criterii privind experiența

- Persoanele desemnate în calitate de directori ai băncii cooperatiste trebuie să aibă studii superioare în domeniul economic, pregătire și experiență adecvată.
- Experiența profesională trebuie să fie corespunzătoare naturii, dimensiunii și complexității activității băncii cooperatiste, astfel încât să asigure îndeplinirea cerințelor legale în vigoare. Un membru al conducerii superioare trebuie să fi dobândit suficientă experiență practică și profesională într-un post de conducere pe parcursul unei perioade de timp suficient de lungi. Experiența practică și profesională dobândită în funcțiile anterioare trebuie evaluată în special în ceea ce privește:

- vechimea;
 - natura și complexitatea activității în care a fost ocupată funcția respectivă, inclusiv structura organizatorică;
 - sfera competențelor, a puterii de a lua decizii și a responsabilităților;
 - cunoștințele tehnice dobândite în funcția respectivă în legătură cu activitatea unei bănci cooperatiste și înțelegerea riscurilor la care este expusă banca cooperatistă;
 - numărul de subordonați.
- Persoanele nominalizate în calitate de membru al organului de conducere în funcția sa de supraveghere trebuie să dețină experiență suficientă care să îi permită să conteste în mod constructiv deciziile funcției de conducere și să supravegheze în mod eficace activitatea acesteia. Experiența poate fi dobândită în funcții universitare, administrative sau de altă natură și prin conducerea, supravegherea sau controlul instituțiilor financiare sau altor societăți comerciale. Membrii organului de conducere în funcția sa de supraveghere trebuie să poată să demonstreze că dețin sau vor putea dobândi cunoștințele tehnice necesare care să le permită să înțeleagă suficient de bine activitatea unei bănci cooperatiste și riscurile la care este expusă.

Criterii privind guvernarea

La evaluarea adecvării unui membru, trebuie evaluate și alte criterii relevante pentru funcționarea unui organ de conducere, inclusiv posibilele conflicte de interese, capacitatea de a acorda timp suficient, componența de ansamblu a organului de conducere, cunoștințele și expertiza colective necesare, precum și capacitatea membrului respectiv de a-și îndeplini atribuțiile care îi revin, în mod independent, fără a fi influențat în mod nedorit de alte persoane.

La evaluarea independenței membrului, trebuie luați în considerare următorii factori:

- a. posturile anterioare și actuale ocupate în banca cooperatistă sau alte societăți comerciale;
- b. relațiile personale, profesionale sau alte relații economice cu membrii organului de conducere în funcția lor de conducere;
- c. relațiile personale, profesionale sau alte relații economice cu acționarii băncii cooperatiste.

Organul de conducere în funcția sa de conducere trebuie să dețină la nivel colectiv suficientă experiență practică în cadrul băncilor cooperatiste.

Membrii consiliului de administrație al unei bănci cooperatiste trebuie să aibă studii corespunzătoare și să dispună, la nivel colectiv, de calificare și competență adecvate pentru a fi în măsură să se pronunțe în deplină cunoștință de cauză la toate aspectele legate de activitatea desfășurată de banca cooperatistă, asupra cărora trebuie să decidă potrivit competențelor lor.

Consiliul de administrație al băncii cooperatiste trebuie să includă un număr corespunzător de membri neexecutivi care să dispună de experiența necesară pentru îndeplinirea atribuțiilor pe linia controlului intern.

Persoanele nominalizate să dețină calitatea de administrator și/sau de director trebuie:

- să îndeplinească cerințele prevăzute de lege;
- să nu se afle în vreo situație de incompatibilitate sau conflict de interese prevăzută de legislația în vigoare,
- să aibă capacitatea să aloce timp și efort suficient pentru îndeplinirea în mod eficace a atribuțiilor.

3.2.3. Politica privind diversitatea în materie de selecție a membrilor organului de conducere, obiective și orice ținte relevante stabilite în cadrul politicii respective, precum și măsura în care au fost atinse obiectivele și țintele respective

Politica de promovare a diversității în cadrul organului de conducere are în vedere:

- o gamă largă de aptitudini și competențe care trebuie îndeplinite de membrii organului de conducere;
- asigurarea unui proces de recrutare și selecție unitar și nediscriminatoriu;
- reprezentarea genului, masculin sau feminin, în organul de conducere, astfel încât ambele sexe să fie prezente în procesele de recrutare a membrilor organului de conducere;
- interzicerea oricărei forme de discriminare directă sau indirectă, bazată pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiuni politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, orice excludere, deosebire, restricție sau preferință care are ca scop sau ca efect neacordarea, restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării drepturilor prevăzute în legislație.

3.2.4. Informații referitoare la natura și substanța economică a tranzacțiilor cu părți afiliate

Având în vedere sistemul unitar de administrare, în rețeaua CREDITCOOP la nivelul băncilor cooperatiste organul de conducere este reprezentat de consiliul de administrație și directorul general adjunct care nu face parte din consiliul de administrație, iar la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP organul de conducere este reprezentat de consiliul de administrație și directorul conducător al sistemului de control intern.

Părțile afiliate organizației cooperatiste de credit cuprind membrii organului de conducere ai organizației cooperatiste de credit, precum și persoanele care dețin funcții-cheie în respectiva organizație cooperatistă de credit împreună cu:

- i. entitățile în care aceștia au / prezintă interese directe sau indirecte; și
- ii. membrii apropiați ai familiei acestora, care se anticipează să influențeze sau să fie influențați de aceștia în raport cu instituția de credit; aceștia pot include: partenerul de viață și copiii persoanei; copiii partenerului de viață al persoanei; dependenți ai persoanei sau ai partenerului de viață al acestuia.

Facem precizarea că pentru băncile cooperatiste „entitățile în care aceștia au/prezintă interese directe sau indirecte” sunt reprezentate de membrii organului de conducere și persoanele care dețin funcții-cheie în Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP.

Persoanele care dețin funcții cheie sunt membri ai personalului ale căror funcții le conferă o influență semnificativă asupra orientării instituției de credit, însă care nu sunt membri ai organului de conducere.

Tranzacțiile cu părțile afiliate aferente băncilor cooperatiste includ expunerile din credite înregistrate în bilanț și cele din afara bilanțului precum și relații comerciale cu banca, cum ar fi contractele de servicii, achizițiile și vânzările de active, contracte de construcții, acorduri de leasing și operațiuni de scoatere în afara bilanțului.

În cadrul rețelei CREDITCOOP la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit, tranzacțiile cu părțile afiliate nu au un impact semnificativ asupra instituției de credit.

3.3. Strategiile de afaceri și de administrare riscuri

Strategia de afaceri a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP se stabilește pe un orizont de timp de 3 ani (pe termen mediu). În prezent strategia de afaceri a Băncii Centrale Cooperatiste

CREDITCOOP este stabilită pentru perioada 2018 – 2020, perioadă în care principalele axe de dezvoltare sunt:

- orientarea către schimbare și adaptare la noile tendințe din domeniu;
- orientarea către clienți a tuturor activităților;
- urmărirea evoluției pieței, pentru identificarea previzională a diferențelor apărute sau care pot să apară, pe baza unor analize efectuate asupra diversității nevoilor financiare ale clienților;
- preocuparea pentru noi tipuri de produse sau servicii financiare, noi exigențe privind funcționalitatea acestora, noi facilități preferate de clienți etc;
- conturarea tendințelor pieței și orientarea băncii spre oportunități atractive, adaptabile la resursele și capacitățile ei, asigurându-și astfel un potențial generator de creștere și rentabilitate;
- includerea în obiectul de activitate a activității de emisie și administrare a altor mijloace de plată, cum ar fi cecul, cambia și biletul la ordin;
- inițierea demersurilor necesare pentru efectuarea de operațiuni valutare și pentru introducerea cardurilor;
- crearea, menținerea și consolidarea relațiilor pe termen lung cu clienții existenți și cu ceilalți parteneri de afaceri, asigurarea unor relații privilegiate cu aceștia și, pe baza lor, fidelizarea într-o proporție ridicată a respectivilor clienți;
- determinarea potențialilor clienți să apeleze la produsele și serviciile oferite de bancă și identificarea unor modalități de răsplătire a fidelității lor.

În cadrul strategiei de afaceri elaborată pe orizontul de timp de 3 ani se stabilesc obiective specifice fiecăruia din cei 3 ani pe măsura derulării acestora.

Strategia de afaceri a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP este fundamentată și aprobată de Consiliul de Administrație al băncii. Conducerea superioară a băncii are rolul de a implementa strategia de afaceri și de a se asigura și de faptul că aceasta este comunicată personalului Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP în funcție de responsabilitățile deținute de fiecare dintre membrii personalului, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice.

Strategia de dezvoltare a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP în perioada 2018-2020 urmărește a asigura o dezvoltare durabilă a băncii și în concordanță cu resursele de care dispune, fără a-și asuma riscuri sporite provenite dintr-o expansiune bruscă a activității și/sau una teritorială.

Organul de conducere al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP are în vedere o administrare sănătoasă a instituției de credit din punct de vedere al riscurilor.

Strategia de administrare a riscurilor a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP este elaborată anual și are în vedere stabilirea unor limite de risc pe principalele mari categorii de riscuri astfel încât să se asigure realizarea obiectivelor strategice, iar banca să-și asume în principal doar riscurile iminente activităților desfășurate. Prin urmare banca nu încurajează asumarea de riscuri suplimentare.

Astfel, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP privește activitatea de administrare a riscurilor ca pe o prioritate în conducerea activității instituției de credit, aceasta reprezentând de altfel fundamentul pe care se sprijină strategia de afaceri a băncii.

Direcțiile strategice ale băncii sunt astfel construite încât atingerea obiectivelor de performanță stabilite să se realizeze fără asumarea unui nivel ridicat al riscurilor.

În acest sens, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP asigură desfășurarea activității în condițiile implementării și susținerii unor sisteme de gestionare a riscurilor adecvate și în conformitate cu strategia de administrare a riscurilor a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP.

În ceea ce privește elaborarea, aprobarea, implementarea și monitorizarea strategiei de administrare a riscurilor, următoarele structuri au atribuții cheie definite în acest sens:

- Consiliul de Administrație;
- Comitetul de Audit și administrarea riscurilor;
- Conducerea superioară a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP;

- Direcția Administrare riscuri.

Factorii de risc previzibili, definiți și în cadrul planurilor de afaceri elaborate atât la nivel individual cât și la nivel de rețea CREDITCOOP sunt următorii:

- adoptarea unor reglementări legislative sau normative restrictive cu impact nefavorabil;
- implementarea greoaie a digitalizării datorită specificului rețelei;
- acțiuni directe ale competiției (publicitate susținută la nivel național a unor produse și servicii);
- instabilitate și lipsa de predictibilitate a măsurilor guvernamentale;
- adoptarea unor reglementări legislative sau normative restrictive cu impact nefavorabil;
- schimbări demografice nefavorabile;
- schimbări ale nevoilor, gusturilor sau preferințelor clienților, precum și creșterea gradului de îndatorare și a riscului de neplată;
- presiunea crescândă a concurenței.

4. Obiectivele și politicile Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP cu privire la administrarea riscurilor

4.1. Informații cu privire la strategiile și procesele de administrare a riscurilor

Funcția de administrare a riscurilor este implicată în mod activ la elaborarea strategiilor Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP privind administrarea riscurilor semnificative și în toate deciziile privind administrarea acestora oferind o imagine completă asupra întregii game de riscuri la care este expusă instituția de credit.

Administrarea riscurilor presupune prevenirea, monitorizarea și limitarea expunerilor organizațiilor cooperatiste de credit la riscuri, precum și determinarea nivelului de asumare a anumitor riscuri, astfel încât, la momentul producerii lor, organizațiile cooperatiste de credit să dispună de capacitatea de a depăși impactul financiar negativ pe care acestea îl pot determina.

4.1.1. Strategia și procesul de administrare a riscului de credit

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a emis o serie de reglementări interne care guvernează aspectele legate de managementul riscului de credit în rețeaua CREDITCOOP, respectiv strategie și politică, proceduri și planuri alternative pentru situații neprevăzute. Strategia riscului de credit pentru anul 2019 include categoriile de credit pe care organizațiile cooperatiste de credit le promovează, grupate pe categorii de clienți. De asemenea, în strategie se prevede că orice operațiune care conduce la înregistrarea unor expuneri mari sau la majorarea acestora, precum și orice operațiune care prezintă în alt fel un risc deosebit, se va efectua numai cu aprobarea prealabilă a Consiliului de administrație al organizației cooperatiste de credit. Sectoarele economice de activitate ale clienților care au acces la credite sunt: financiar, bancar, asigurări, bugetar de stat și de asigurări sociale, servicii, transporturi, comerț, industrie, construcții, agricultură, silvicultură, zootehnie, piscicultură etc. Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP creditează băncile cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP și forma de proprietate privată a clienților persoane juridice și fizice. Băncile cooperatiste creditează de regulă forma de proprietate privată a membrilor operatori și a clienților persoane juridice și persoane fizice, altele decât membrii operatori. Pentru dispersarea riscului de credit și încadrarea în limitele generale ale densității riscului stabilite pe categorii de clienți, organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP vor urmări încadrarea în limitele prevăzute în Normele privind acordarea de credite de către OCC, astfel: soldul creditelor acordate persoanelor juridice, și persoanelor fizice nemembri operatori să nu depășească 15% din activele băncilor cooperatiste, iar în cazul creditelor acordate persoanelor juridice, altele decât băncile cooperatiste afiliate, de către agențiile Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP să nu se depășească limita de 20% din activele Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP. Limita de 15% din activele băncilor cooperatiste poate fi modificată prin hotărâri ale Consiliului de administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP fără a putea depăși limita de 25% din activele băncilor cooperatiste – limită prevăzută și la

art. 340 din O.U.G. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată prin Legea nr.227/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP acordă credite clienților rezidenți din România, care domiciliază, au sediul social și își desfășoară activitatea în raza teritorială de operare consemnată în actul constitutiv al acestora.

Aria geografică în care activează este teritoriul României, iar ca regulă generală Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP nu restricționează expunerea de credit pe baza zonelor geografice din România decât în cazul agențiilor proprii din punct de vedere al riscului de concentrare, deoarece băncile cooperatiste acționează într-o rază de operare strict delimitată prin Actul constitutiv. Operațiunile de creditare efectuate de organizațiile cooperatiste de credit se fac exclusiv în moneda națională (leu), iar bonitatea clienților se determină pe baza veniturilor realizate în aceeași monedă cu creditul acordat. Organizațiile cooperatiste de credit acordă credite în conformitate cu normele și reglementările emise de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP în acest sens, a căror durată inițială maximă nu a depășit 300 de luni pe parcursul anului 2019. Scadențele de rambursare ale ratelor de credit și de plată a dobânzilor aferente sunt consemnate în grafice de rambursare realiste stabilite de comun acord cu clientul. Garantarea creditelor se face cu garanții personale și cu garanții reale. Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit condițiile de garantare pentru: creditele de consum acordate clienților persoane fizice, creditele pentru investiții imobiliare acordate clienților persoane fizice, creditele acordate persoanelor fizice entități economice și persoanelor juridice (valoarea garanțiilor constituite va acoperi în proporție de cel puțin 120% valoarea creditului și dobânda aferentă primului an de creditare).

Costul creditului este determinat de costul surselor atrase și împrumutate și de administrarea creditului.

Profitabilitatea portofoliului de credite a fost estimată la nivelul rețelei CREDITCOOP, pe categorii de clienți, în estimarea ei ținându-se cont atât de rata de referință și de marja de dobândă care au fost estimate pe baza obiectivelor strategice cât și de costul riscului.

În anul 2019, piața geografică a fost reprezentată de întreg teritoriul țării, rețeaua CREDITCOOP fiind formată din Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP care a avut, la finele anului 2019, 15 agenții proprii de tip I și 2 agenții de tip II și 38 de bănci cooperatiste afiliate care au avut, la rândul lor, 757 de puncte de lucru și agenții dispuse, cu precădere, în orașele mici și în localitățile rurale. Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a determinat caracteristicile portofoliului de credite la nivelul rețelei - inclusiv gradul de diversificare și gradul de concentrare.

În cadrul rețelei CREDITCOOP este interzisă creditarea persoanelor cu care organizațiile cooperatiste de credit se află în relații speciale (auditorul financiar; membrii unor comisii special constituite), și nu se acordă credite în condiții de favoare personalului propriu și familiilor acestuia.

Pentru administrarea riscului de credit au fost stabilite atribuții și responsabilități pe diferite niveluri organizatorice, respectiv începând de la nivelul departamentului Creditare, la nivelul direcției Administrare riscuri, al Comitetului de audit și administrare a riscurilor, al organelor cu funcție de conducere și terminând cu responsabilitățile organelor cu funcție de supraveghere.

În vederea realizării strategiei pentru riscul de credit, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit o serie de limite: pe produse bancare specifice, pe sectoare economice, pe zone geografice, pe tipuri de clientelă și limite aferente riscului rezidual.

Pentru asigurarea recuperării creditelor în situația în care împrumutatul nu-și respectă obligațiile contractuale de rambursare a ratelor scadente, de plată a dobânzilor și a celorlalte obligații rezultate din contract, din cauze care nu au putut fi prevăzute la acordarea creditului, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP solicită împrumutaților, garanții asiguratorii, respectiv: garanții reale (garanții reale imobiliare - ipotecă de rang 1, garanții reale mobiliare) și garanții personale (garanți personali - giranți, fidejutori, asigurarea riscului de neplată sau altor riscuri, cesiune pe veniturile obținute, garanția bancară), cea din urmă fiind categoria predominantă. Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit

modalitățile de determinare și asigurare a valorii garanțiilor pentru creditele acordate persoanelor fizice, inclusiv membrilor cooperatori. Pentru împrumuturile de valori semnificative (peste 40.000 lei), sunt alese acele garanții care își păstrează valoarea în timp, care nu necesită o prea mare prelucrare/pregătire, al căror cost este ridicat și care sunt ușor vandabile, respectiv garanțiile reale (imobiliare, mobiliare, financiare).

De asemenea, banca a stabilit un sistem de avertizare timpurie care furnizează informații referitoare la momentul în care o organizație cooperatistă de credit se apropie de momentul în care nu se va putea încadra în nivelul de risc pentru care a optat, moment în care sunt necesare măsuri speciale de reducere a riscului de credit.

4.1.2. Strategia și procesul de administrare a riscului de piață

În prezent organizațiile cooperatiste de credit se bazează, în general, pe resursele atrase pe plan local (depozitele clienților) pentru a-și îndeplini nevoile de lichiditate.

Principalele obiective operaționale ale strategiei riscului de lichiditate definite de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP sunt: obiective generale, obiective de administrare a lichidității intraday, obiective de administrare a lichidității pe termen scurt, obiective de administrare a lichidității pe termen mediu și lung.

Pentru măsurarea lichidității organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP monitorizează o serie de indicatori de evaluare: indicatorul de lichiditate, lichiditatea imediată, indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate, credite acordate clienței în depozite atrase de la clienți, disponibilități și depozite la vedere în surse atrase de la clientelă (acesta este un indicator specific care măsoară volatilitatea pasivelor), indicatorul de finanțare stabilă netă, ponderea activelor lichide în total active, ponderea activelor lichide în datoriile privind clientela, nivelul cheltuielilor cu dobânda plătită la facilitățile de creditare oferite de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP sau de către Banca Națională a României, după caz. De asemenea, la nivelul direcțiilor Trezorerie, operațiuni, decontări și Administrare riscuri se monitorizează o serie de indicatori de avertizare timpurie care să ajute în procesul de identificare, în regim de urgență, a creșterii riscului sau a vulnerabilităților în ceea ce privește poziția lichidității sau necesitățile potențiale de finanțare.

Managementul lichidității este realizat de direcția Trezorerie, operațiuni, decontări pentru lichiditatea Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și de către conducătorii Băncilor Cooperatiste pentru asigurarea lichidității băncilor cooperatiste.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a definit capacitatea de contrabalansare și rezerva de lichiditate care este stabilită astfel încât să acopere nevoia de lichiditate în condiții de criză a întregii rețele CREDITCOOP și care a fost calibrată în funcție de anumiți factori, lichiditatea și profitabilitatea, dinamica managementului lichidității - care depinde de fluxurile de încasări și plăți.

O sursă importantă de lichidități la nivelul organizațiilor cooperatiste de credit este fluxul de numerar generat de operațiunile zilnice care trebuie să fie controlat și estimat cu precizie. Pentru a estima fluxul de numerar, organizațiile cooperatiste de credit iau în considerare comportamentul clienților, inclusiv caracterul sezonier al acestuia. Organizațiile cooperatiste de credit sunt conștiente că managementul riscului de lichiditate are atât efecte legate de preț (prețul la care pasivele pot fi achiziționate), cât și efecte legate de cantitate și reputație. De aceea, atât valorile și scadențele depozitelor sunt monitorizate zilnic, la nivel operațional, cât și nivelul depozitelor organizațiilor cooperatiste de credit este monitorizat permanent cu ajutorul analizelor și rapoartelor prezentate în cadrul Comitetului de audit și administrare a riscurilor.

Principalele scopuri ale managementului activelor și pasivelor sunt de a maximiza, sau cel puțin de a stabiliza, ecartul (spread-ul) dintre venituri și cheltuieli și de a maximiza valoarea de piață a organizațiilor cooperatiste de credit. Politica Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP prevede realizarea unui management corect al activelor și pasivelor în contextul gestionării corespunzătoare a surselor atrase și a plasamentelor efectuate din aceste surse. Prin politica sa, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP asigură păstrarea încrederii și a reputației.

Direcția Trezorerie, operațiuni, decontări din cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, asistată de conducerea băncii, decide tipul și structura plasamentelor ținând cont de valoarea creditelor destinate clienței

nebankare, precum și a creditelor destinate băncilor cooperatiste, a plăților interbankare și a redistribuirilor de numerar, a plasamentelor interbankare, titlurilor de stat etc., care să se potrivească cu nevoile rețelei CREDITCOOP în ansamblul ei și cu nevoile proprii ale Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP în ceea ce privește obținerea de profit, nivelul de lichiditate și reglementările legale în vigoare. Totodată, rezerva minimă obligatorie impusă de Banca Națională a României este avută în vedere atunci când se iau decizii privind efectuarea plasamentelor interbankare, după ce au fost luate în considerare toate intrările și ieșirile de fonduri. Astfel, fondurile care pot fi investite sunt reprezentate de totalitatea surselor rămase disponibile luându-se în considerare nivelul rezervei minime obligatorii, menținut pe parcursul perioadei de aplicare la Banca Națională a României, precum și ieșirile de fonduri.

Managementul activelor și pasivelor include atât analiza din punct de vedere al tipului de clienți al structurii activelor și pasivelor purtătoare de dobândă, cât și analiza nevoii de modificare a nivelului dobânzii activelor și pasivelor. Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit pârghiile privind accesul la finanțare pe termen scurt, care este de fapt un risc de lichiditate imediată, precum și pârghiile privind accesul la finanțare pe termen lung. De asemenea, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a definit atribuțiile și responsabilitățile direcției Administrare riscuri din cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și ale șeful serviciului/compartimentului administrare riscuri din cadrul BC, precum și responsabilitățile pentru organele cu funcție de conducere și pentru Consiliul de administrație.

Pentru ca eforturile administratorilor organizațiilor cooperatiste de credit să fie coordonate și să aibă ca efect o rețea cooperatistă pregătită să facă față fenomenelor neașteptate, gestionarea riscurilor este abordată într-o manieră integrată ce presupune activități preventive și activități de management operativ care se întreprind în timpul manifestării riscurilor. Astfel, asigurarea unei lichidități consistente și obținerea unei cantități importante de numerar se realizează prin apelarea atât la surse interne cât și la surse externe.

Sursele interne care sunt luate în calculul lichidităților sunt reprezentate de numerarul din casierii, finanțarea cu numerar de la Banca Națională a României, băncile cooperatiste și alte instituțiile de credit cu care Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP are încheiate convenții de redistribuire numerar, sumele din contul curent la B.N.R, inclusiv rezerva minimă obligatorie, depozitele interbankare neajunse la scadență, utilizarea pârghiilor în scopul determinării clienților să opteze pentru menținerea în cadrul sistemului a disponibilităților la vedere și la termen, atragerea de noi depozite la termen în zonele în care există această posibilitate, în acest sens, salariații din cadrul rețelei CREDITCOOP putând fi motivați pentru atragerea acestor sume prin acordarea unor beneficii care vor putea reprezenta până la 1% din sumele atrase, în funcție de perioada de constituire a respectivelor depozite și, ca o ultimă măsură temperarea/suprimarea activității de creditare și de investiții pe o anumită perioadă.

Sursele externe care sunt utilizate pentru obținerea unei cantități importante de numerar sunt reprezentate de activele cu grad mare de lichiditate în care este păstrată rezerva mutuală de garantare constituită la nivelul rețelei, facilitatea de credit acordată de Banca Națională a României (în acest sens, în conformitate cu Strategia și politica de management a riscului de lichiditate, în vederea colateralizării unui credit cu active eligibile, pe parcursul anului 2019, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a menținut un portofoliu de titluri de stat liber de sarcini în valoare de 20.000.000 lei) și atragere de surse de la instituțiile de credit cu care Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit limite de lucru.

Strategia de administrare a riscului de piață în cadrul rețelei CREDITCOOP se axează pe administrarea riscului ratei dobânzii și se concentrează pe două mari direcții, respectiv pe creșterea și diversificarea surselor de finanțare atrase pe termen scurt și mediu, pe de o parte și pe practicarea unor dobânzi active și pasive atractive la produsele bancare oferite clienților.

Principalele forme de manifestare ale riscului ratei dobânzii care au fost urmărite pe parcursul anului 2019 de către organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP sunt: riscul marjei dobânzii reprezentat de o serie de indicatori (marja brută a dobânzii, marja brută ajustată a dobânzii, marja netă a dobânzii bancare, venituri din dobânzi) și riscul modificării ratei dobânzii analizat din două puncte de vedere și anume, din perspectiva efectului de venit (aceasta este o abordare pe termen scurt) și din perspectiva efectului valorii

economice a capitalului (valoarea internă a băncii stabilită ca diferență între valoarea prezentă a activelor și valoarea prezentă a datoriilor).

În cadrul rețelei CREDITCOOP nu se determină cerință minimă de capital reglementată pentru riscul de piață deoarece organizațiile cooperatiste de credit nu dețin portofoliu de tranzacționare. Cu toate acestea, riscul aferent componentei riscului de piață care pune în evidență riscul ratei dobânzii din activități din afara portofoliului de tranzacționare este evaluat pe baza unor analize anticipative și este acoperit cu necesar intern de capital. În cadrul acestor analize anticipative, se determină și declinul potențial al valorii economice a organizației cooperatiste de credit prin aplicarea metodologiei standardizate prevăzută în anexă la Regulamentul BNR nr. 5/20.12.2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit, cu modificările și completările ulterioare. Pentru diminuarea acestui risc, organizațiile cooperatiste de credit al căror declin potențial al valorii lor economice, rezultat prin aplicarea acestei metodologii, este mai mare de 15% determină necesar intern de capital.

Pentru riscul marjei dobânzii și riscul modificării ratei dobânzii analizat din perspectiva efectului de venit (abordarea pe termen scurt) Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit metode calitative de evaluare și diminuare.

De asemenea, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit responsabilități pentru gestiunea riscului de rată a dobânzii atât la nivelul trezoreriei, la nivelul șefilor serviciilor/compartimentelor administrare riscuri și la nivelul comitetelor de administrare a riscului constituite în cadrul organizațiilor cooperatiste de credit din rețea, cât și la nivelul auditului intern și a organului de conducere.

4.1.3. Strategia și procesul de administrare a riscului de lichiditate

În prezent organizațiile cooperatiste de credit se bazează, în general, pe resursele atrase pe plan local (adică, depozitele clienților) pentru a-și îndeplini nevoile de lichiditate.

Principalele obiective operaționale ale strategiei riscului de lichiditate definite de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP sunt: obiective generale, obiective de administrare a lichidității intraday, obiective de administrare a lichidității pe termen scurt, obiective de administrare a lichidității pe termen mediu și lung.

Pentru măsurarea lichidității organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP monitorizează o serie de indicatori de evaluare: indicatorul de lichiditate, lichiditatea imediată, indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate, indicatorul de finanțare stabilă netă credite acordate clienței în depozite atrase de la clienți, disponibilități și depozite la vedere în surse atrase de la clientelă (acesta este un indicator specific care măsoară volatilitatea pasivelor), ponderea activelor lichide în total active, ponderea activelor lichide în datoriile privind clientela, nivelul cheltuielilor cu dobânda plătită la facilitățile de creditare oferite de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP sau de către Banca Națională a României, după caz. De asemenea, la nivelul direcțiilor Trezorerie, operațiuni, decontări și Administrare riscuri se monitorizează o serie de indicatori de avertizare timpurie care să ajute în procesul de identificare, în regim de urgență, a creșterii riscului sau a vulnerabilităților în ceea ce privește poziția lichidității sau necesitățile potențiale de finanțare.

Managementul lichidității este realizat de Direcția Trezorerie, operațiuni, decontări pentru lichiditatea Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și de către conducătorii Băncilor Cooperatiste pentru asigurarea lichidității băncilor cooperatiste.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a definit capacitatea de contrabalansare și rezerva de lichiditate care este stabilită astfel încât să acopere nevoia de lichiditate în condiții de criză a întregii rețele CREDITCOOP și care a fost calibrată în funcție de anumiți factori, lichiditatea și profitabilitatea, dinamica managementului lichidității - care depinde de fluxurile de încasări și plăți.

O sursă importantă de lichidități la nivelul organizațiilor cooperatiste de credit este fluxul de numerar generat de operațiunile zilnice care trebuie să fie controlat și estimat cu precizie. Pentru a estima fluxul de numerar, organizațiile cooperatiste de credit iau în considerare comportamentul clienților, inclusiv caracterul sezonier al acestuia. Organizațiile cooperatiste de credit sunt conștiente că managementul riscului de lichiditate are atât efecte legate de preț (prețul la care pasivele pot fi achiziționate), cât și efecte legate de cantitate și

reputație. De aceea, nivelul depozitelor organizațiilor cooperatiste de credit este monitorizat permanent cu ajutorul analizelor și rapoartelor prezentate în cadrul Comitetului de audit și administrare a riscurilor.

Principale scopuri ale managementului activelor și pasivelor sunt de a maximiza, sau cel puțin de a stabili, ecarterul (spread-ul) dintre venituri și cheltuieli și de a maximiza valoarea de piață a organizațiilor cooperatiste de credit. Politica Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP prevede realizarea unui management corect al activelor și pasivelor în contextul gestionării corespunzătoare a surselor atrase și a plasamentelor efectuate din aceste surse. Prin politica sa, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP asigură și păstrarea încrederii și a reputației.

Direcția Trezorerie, operațiuni, decontări din cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, asistat de conducerea băncii, decide tipul și structura plasamentelor – ținând cont de valoarea creditelor destinate clienței nebancale, creditelor destinate băncilor cooperatiste, a plăților interbancale și a redistribuirilor de numerar, a plasamentelor interbancale, titlurilor de stat, etc., care să se potrivească cu nevoile rețelei CREDITCOOP în ansamblul ei și cu nevoile proprii ale Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP în ceea ce privește obținerea de profit, nivelul de lichiditate și reglementările legale în vigoare. Rezerva minimă obligatorie impusă de Banca Națională a României este prima avută în vedere atunci când se iau decizii privind plasamentele. Din această cauză, fondurile care pot fi investite sunt reprezentate de totalitatea surselor atrase din care se deduce nivelul prevăzut al rezervei minime obligatorii și care se păstrează la Banca Națională a României.

Managementul activelor și pasivelor include atât analiza din punct de vedere al tipului de clienți al structurii activelor și pasivelor purtătoare de dobândă, cât și analiza nevoii de modificare a nivelului dobânzii activelor și pasivelor. Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit pârghiile privind accesul de finanțare pe termen scurt, care este de fapt un risc de lichiditate imediată, precum și pârghiile privind accesul la finanțare pe termen lung. De asemenea, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a definit atribuțiile și responsabilitățile direcției Administrare riscuri din cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și ale șefilor serviciilor/compartimentelor administrare riscuri din cadrul BC, precum și responsabilitățile pentru organele cu funcție de conducere și pentru Consiliul de administrație.

Pentru ca eforturile administratorilor organizațiilor cooperatiste de credit să fie coordonate și să aibă ca efect o rețea cooperatistă pregătită să facă față fenomenelor neașteptate, gestionarea riscurilor este abordată într-o manieră integrată ce presupune activități preventive și activități de management operativ care se întreprind în timpul manifestării riscurilor. Astfel, asigurarea unei lichidități consistente și obținerea unei cantități importante de numerar se realizează prin apelarea atât la surse interne cât și la surse externe.

Sursele interne care sunt utilizate pentru obținerea unei cantități importante de numerar sunt reprezentate de numerarul din casierii, finanțarea cu numerar de la băncile cooperatiste cu care Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP are încheiate convenții în acest sens, sumele din contul curent, inclusiv cel de rezervă minimă obligatorie, retragerea depozitelor interbancale neajunse la scadență, utilizarea pârghiilor în scopul determinării clienților să opteze pentru menținerea în cadrul sistemului a disponibilităților la vedere și la termen, atragerea de noi depozite la termen în zonele în care există această posibilitate.

Sursele externe care sunt utilizate pentru obținerea unei cantități importante de numerar sunt reprezentate de activele cu grad mare de lichiditate în care este păstrată rezerva mutuală de garantare constituită la nivelul rețelei, facilitatea de credit acordată de Banca Națională a României (în acest sens, în conformitate cu Strategia și politica de management a riscului de lichiditate, în vederea colateralizării unui eventual credit cu active eligibile, pe parcursul anului 2019, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a menținut un portofoliu de titluri de stat liber de sarcini în valoare de 20.000.000 lei) și atragere de surse de la instituțiile de credit cu care Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit limite de lucru.

4.1.4. Strategia și procesul de administrare a riscului operațional

Riscul operațional reprezintă riscul unei pierderi determinate fie de utilizarea unor procese, sisteme sau resurse umane inadecvate sau care nu și-au îndeplinit funcția în mod corespunzător, fie de evenimente și acțiuni externe.

Riscul operațional se delimitează de riscul reputațional, dar include riscul de proces, risc care poate fi numit și risc de pierdere care poate fi rezultatul unui proces eronat sau inadecvat, sisteme, erori umane sau al unor evenimente externe sau incertitudini legale.

În concordanță cu harta riscurilor, riscul operațional este împărțit în 2 subcategorii: Riscuri interne provenite de la oameni, procese și sisteme și riscuri externe și Riscul juridic (legal), în cadrul cărora au fost identificate o serie de grupe mari de evenimente de risc operațional.

În managementul riscului operațional, au fost introduse măsuri operaționale pentru ameliorarea riscului, precum sistemul de control intern (SCI). Pe de altă parte, riscurile sunt evitate în mod conștient prin neimplicarea în anumite tranzacții și activități. Transferul riscurilor operaționale, de exemplu prin încheierea polițelor de asigurare sau prin externalizare, este privit ca un alt instrument de control al riscului. În urma unei analize atente, riscurile operaționale pot fi acceptate cu bună știință. Fiecare organizație cooperatistă de credit din rețeaua CREDITCOOP stabilește planuri de continuitate a afacerii pentru a aborda riscurile operaționale care se materializează.

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP determină cerințe minime de capital pentru riscul operațional aferent întregii activități utilizând abordarea de bază.

În ceea ce privește operaționalizarea strategiei de risc, managementul riscurilor operaționale, utilizat ca instrument în vederea atingerii obiectivelor și principiilor definite în strategia de risc, folosește printre altele și metode procedurale cuprinzătoare care sunt avute în vedere în special pentru a îndeplini nevoia de management activ al riscului și integrarea controlului riscului, și anume, în locul unui sistem de limite VaR (valoare așteptată la risc), măsurile procedurale sunt în principal utilizate pentru a controla riscul operațional. Acestea includ, printre altele, managementul continuității afacerii, politicile de externalizare și asigurare. În plus, analizele sunt efectuate pentru a asigura continuitatea durabilă a afacerii organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP - pe baza perspectivei unei activități viabile cu ajutorul scenariilor de criză și precauțiilor de a evita amenințările la adresa continuității (planul de continuitate a afacerii, planurile alternative pentru situații neprevăzute). Pe lângă aceste măsuri active de a controla riscul operațional, monitorizarea constantă a riscurilor operaționale este de asemenea un factor cheie. Măsurile prevăzute în planurile alternative pentru situații neprevăzute au fost stabilite pentru a aborda evenimente care apar în ciuda acestor precauțiuni. Mai mult, măsurile de control ale riscului sunt, de asemenea, reevaluate regulat.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a definit următoarele principii ale managementului riscului operațional:

- optimizarea procesului;
- completitudinea și inteligibilitatea obținerii datelor despre eveniment;
- principiul proporționalității în proiectarea pașilor de management al riscului operațional;
- evaluarea continuă a riscurilor operaționale și măsurile de control și monitorizare;
- acceptarea riscului;
- monitorizarea riscului operațional.

De asemenea, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit rolurile și responsabilitățile din cadrul managementului riscului operațional din cadrul rețelei CREDITCOOP. Funcțiile rețelei și funcțiile la nivel individual ale fiecărei organizații cooperatiste de credit sunt descrise separat față de interacțiunea funcțiilor în contextul managementului operațional al riscului la nivelul întregii rețele. Astfel, la nivelul rețelei CREDITCOOP, managementul riscului operațional cuprinde:

- Formarea conștientizării
- Identificarea și evaluarea riscului
- Urmărirea evenimentelor
- Măsurarea Riscului de Reglementare
- Teste de stres /analize ale scenariilor de criză.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit conținutul și termenele de raportare a fișierelor completate cu toate evenimentele de risc operațional și juridic înregistrate până la finele lunii încheiate.

Formele de control/diminuare al/a riscului, care sunt disponibile pentru managementul riscurilor operaționale sunt următoarele: evitarea, ameliorarea, transferul, acceptarea.

4.1.5. Strategiile și procesele de administrare a riscurilor reputațional, strategic, efectul de levier, riscul de decontare-livrare și riscul de interconcentrare

Organizațiile cooperatiste de credit (OCC) definesc **riscul reputațional** ca fiind riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului determinat de percepția nefavorabilă asupra imaginii organizației cooperatiste de credit sau a rețelei în ansamblul ei ca urmare a publicității negative făcute practicilor de afaceri și/sau persoanelor legate de acestea, sau a persoanelor din conducere, indiferent dacă este conformă realității sau nu, producând o pierdere a încrederii clienților în integritatea rețelei, ceea ce conduce la nerealizarea profiturilor estimate.

Pentru anul 2019, prioritățile Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP au fost:

- susținerea și promovarea activităților desfășurate de persoanele fizice atât pentru satisfacerea unor nevoi personale cât și pentru dezvoltarea și consolidarea gospodăriilor proprii;
- susținerea și dezvoltarea în limita plafoanelor stabilite a activităților desfășurate de persoanele fizice cu profesii liberale și de către persoanele juridice ce operează în zonele de funcționare a agențiilor CREDITCOOP;
- asigurarea în permanență la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP a unei lichidități în măsură să permită derularea normală a activității proprii de către agenții, cât și pentru completarea resurselor în cazul în care unele bănci cooperatiste înregistrează temporar un deficit de resurse.

Identificarea și evaluarea riscului reputațional se realizează atât pe baza unor metode calitative de identificare și evaluare cât și pe baza unor metode cantitative de evaluare care constau în scenarii bazate pe observații istorice și în scenarii de criză ipotetice.

Monitorizarea riscului reputațional se realizează atât prin utilizarea unui set intern de indicatori de avertizare cât și prin monitorizarea nivelului de risc aferent acestei categorii.

Pentru reducerea riscului reputațional, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP, pe lângă calculul, înregistrarea și raportarea unui necesar de capital intern, urmărește în permanență actualizarea reglementărilor interne cu privire la activitatea de cunoaștere a clientelei și de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, rezolvarea reclamațiilor formulate de unii clienți ai organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP. De asemenea, prin monitorizarea și analiza reclamațiilor formulate de clienți, organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP urmăresc îmbunătățirea activității de front-office și realizarea obiectivului de a avea un comportament corect față de clienți.

Riscul strategic al organizațiilor cooperatiste de credit (OCC) din rețeaua CREDITCOOP și al rețelei în ansamblul ei reprezintă riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului determinat de schimbări în mediul de afaceri sau de decizii de afaceri defavorabile, de implementarea inadecvată a deciziilor sau de lipsa de reacție la schimbările din mediul de afaceri.

Procesul de identificare a riscului strategic provenit din factori interni de risc, este urmărit la nivelul băncii și al rețelei CREDITCOOP printr-un sistem de repere/indicatori care permit evidențierea derapajelor în asumarea strategiilor având ca acoperire un interval de timp delimitat.

Reperetele principale în acest proces, care sunt analizate prin raportarea la nivelul marcat în strategii sunt:

- nivelul de afectare al portofoliului de către factorii de risc;
- nivelul concentrărilor de risc raportat atât la portofoliu cât și la fondurile proprii;
- profitabilitatea înregistrată;

- evoluția principalilor indicatori de eficiență și de risc;
- încadrarea în nivelul de risc asumat.

Pe lângă riscurile interne, organizațiile cooperatiste de credit iau în calcul și riscurile externe sau exogene care sunt generate de factori externi, fac parte din categoria riscurilor necontrolabile și se caracterizează prin faptul că organizațiile cooperatiste de credit nu pot exercita nici-un fel de control asupra lor pentru a le preveni apariția, astfel că apariția lor poate afecta sau chiar împiedica realizarea obiectivelor stabilite în planurile strategice.

Principalii factori de risc extern identificați în cadrul rețelei CREDITCOOP sunt:

- Schimbările tehnologice – OCC se pot confrunta cu riscul de schimbări tehnologice din cauză că concurenții săi pot să dezvolte sisteme sau servicii la costuri mai reduse;
- Factorii economici – condițiile economice globale, regionale sau naționale pot să afecteze nivelul profitabilității OCC;
- Cadrul de reglementare – modificările actelor normative și ale normelor emise de autoritatea de supraveghere, de autoritățile fiscale, de autoritățile locale și alte organisme autorizate;
- Schimbarea regimului politic;
- Catastrofe naturale;
- Atacuri teroriste;

Datorită faptului că factorilor exogeni de risc nu li se poate preveni apariția și nici nu li se poate diminua impactul prin proceduri de control intern, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP analizează principalii factori de risc externi identificați în vederea luării unei hotărâri cu privire la modul în care aceștia vor fi gestionați (dacă banca va accepta riscurile generate de aceștia, dacă le va elimina sau dacă va reduce nivelul activităților afectate de ele).

Identificarea și măsurarea riscului strategic se realizează prin analiza procesului de pregătire a planului strategic și prin estimarea corectitudinii acestui plan.

În vederea monitorizării eficiente a riscului strategic, se analizează lunar stadiul de realizare a principalelor obiective strategice și se urmărește ca acestea să se încadreze în nivelul de risc stabilit de organul de conducere. În vederea monitorizării eficiente a încadrării în nivelul de risc, au fost stabilite limite (niveluri) în funcție de care se face evaluarea calitativă a riscului.

Riscul de decontare reprezintă riscul manifestat ca urmare a faptului că decontarea în cadrul unui sistem nu se desfășoară așa cum s-a anticipat.

În România există trei sisteme principale de plăți, respectiv unul pentru plăți de valoare mare în lei (ReGIS), unul pentru plăți de valoare mică și volum mare în lei și euro (SENT), precum și un sistem de plăți de mare valoare în euro (TARGET2-România).

Precizăm că, la nivelul rețelei CREDITCOOP nu se efectuează operațiuni în moneda euro, în acest sens BCCC neavând acces la sistemul TARGET2 - România.

De asemenea, există un sistem de depozitare și decontare pentru titluri de stat și certificate de depozit emise de banca centrală (SaFIR) și două sisteme de compensare/decontare a valorilor mobiliare - RoClear și SIBEX, care decontează prin sistemul ReGIS.

BCCC utilizează sistemul de depozitare și decontare pentru titluri de stat și certificate de depozit SaFIR pentru cumpărare/vânzare de titluri de stat de pe piața secundară și pentru operațiunile garantate cu titluri de stat.

Toate sistemele menționate decontează în sistemul prin conturi ale instituțiilor de credit deschise la BNR.

BCCC are acces la sisteme electronice de plăți (ReGIS, SENT și SaFIR) facilitând decontarea și pentru băncile cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP.

Această facilitate este asigurată în interiorul rețelei de către sistemul de comunicare CommOP.

Sistemul CommOP asigură decontarea intraretea la toate nivelele, respectiv între băncile cooperatiste și între BCCC și băncile cooperatiste.

BCCC și-a asigurat propria continuitate operațională, prin implementarea unei proceduri specifice în care se precizează acordul încheiat cu BRCI prin care, în caz de disfuncționalitate operațională în procesul de decontare se va accesa infrastructura respectivei bănci astfel încât să se poată continua activitatea în cazul unui incident la sediul principal. De asemenea, procedura prevede efectuarea unor teste anuale pentru verificare funcționării sistemului în aceste condiții.

La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP a fost elaborat Planul de securitate cu privire la Sistemul Electronic de Plăți (SEP) (aprobat în ședința Consiliului de Administrație din data de 28.09.2018 și intrat în vigoare la data aprobării, care vizează interfața cu SEP ce este accesat prin rețelele SWIFTnet și TFDnet, utilizând aplicații furnizate de SWIFT, STFD – TRANSFOND S.A.

Potrivit prevederilor Planului de securitate cu privire la Sistemul Electronic de Plăți (SEP), în cadrul acestuia au fost definite regulile funcționare a transmisiei și procesării ordinelor de plată.

De asemenea, potrivit prevederilor Planului de securitate cu privire la Sistemul Electronic de Plăți (SEP) au fost stabilite condițiile de securitate pentru interfețele și fluxurile de date ale sistemelor de plăți la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP. Pentru cuantificarea riscului de decontare/livrare, în cazul tranzacțiilor în care titlurile de creanță, titlurile de capital și valutele rămân nedecontate după data de de livrare scadentă, instituția de credit trebuie să calculeze diferența de preț la care aceasta este expusă. Aceasta este diferența dintre prețul de decontare convenit pentru titlul de creanță, titlul de capital sau valuta în cauză și valoarea de piață curentă, atunci când diferența poate implica o pierdere pentru instituția de credit.

Menționăm că, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP nu efectuează tranzacții cu titluri de capital și mărfuri, singurele tranzacții cu instrumente de datorie fiind cele cu titluri de stat.

Băncile cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP nu efectuează nici un tip de tranzacție cu instrumente de datorie, titluri de capital sau mărfuri.

Identificarea și monitorizarea riscului de decontare/livrare se efectuează la nivelul direcției Trezorerie, operațiuni, decontări

Controlul riscului de decontare/livrare se efectuează prin auditul extern al infrastructurii utilizate de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP pentru conectarea la sistemele componente SEP care este realizat de către Info-logica Silverline SRL. o dată la 3 ani. Totodată, anual, în intervalul de 3 ani dintre două evaluări ale certificării tehnice efectuate de auditorul extern Info-logica Silverline SRL., la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP se efectuează un raport ce exprimă opinia auditorului intern referitoare la îndeplinirea cerințelor privind securitatea informațiilor, inclusiv asigurarea continuității operaționale și arhivarea documentelor.

De asemenea, anual se efectuează misiuni de control/audit de către ARB referitoare la funcționarea schemelor de plată la nivel național conform regulilor interne de administrare și procedurilor interne ale ARB.

Raportarea riscului de decontare/livrare se efectuează de către direcția Trezorerie, operațiuni, decontări către direcția Administrare riscuri.

Direcția Administrare riscuri realizează evaluarea (administrarea) riscului de decontare/livrare cu ajutorul unui set de indicatori prezentați în cadrul Cap. IV din Procedura de administrare a riscurilor cuprinse în categoria “Alte riscuri” aplicabile la nivelul organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP.

De asemenea, direcția Administrare riscuri informează lunar Comitetul de audit și administrare riscuri cu privire la neîncadrările în limitele stabilite pentru acești indicatori.

În conformitate cu prevederile “CEBS Guidelines on the management of concentration risk under the supervisory review process (GL31)”, **riscul de interconcentrare** este generat de interacțiuni între expuneri la diferite tipuri de risc, pe categorii diferite de risc, care au ca determinant un factor de risc sau mai mulți factori de risc aflați în interacțiune.

Pentru a evita subestimarea riscului de concentrare, o instituție de credit trebuie să ia în considerare, de asemenea, riscul semnificativ de interconcentrare. Având în vedere acest aspect, în cadrul rețelei CREDITCOOP analiza riscul de interconcentrare se va realiza la nivelul direcției Administrare riscuri (în cazul BCCC)/serviciului/compartimentului administrare riscuri (în cazul BC).

Această analiză a riscului de interconcentrare se va realiza cu ajutorul unor indicatori/analize de risc prezentate în cadrul procedurilor de administrare a riscurilor cuprinse în categoria "Alte riscuri".

De asemenea, la determinarea profilului general de risc, analiză care se realizează lunar la nivelul direcției Administrare riscuri din cadrul BCCC/serviciilor/compartimentelor de administrare riscuri din cadrul BC, organizațiile cooperatiste de credit vor lua în considerare și riscul de interconcentrare.

Includerea riscului de interconcentrare în matricea profilului de risc va presupune ajustarea punctajelor aferente diferitelor categorii/subcategorii de riscuri cu anumiți coeficienți stabiliți de către Consiliul de administrație al BCCC, coeficienți care se vor utiliza de către toate organizațiile cooperatiste de credit.

Totodată, în situația în care în urma analizelor efectuate se va constata că o anumită categorie de risc se află cuprinsă în același timp încadrată în două sau mai multe tipuri de interconcentrări, coeficientul de ajustare pentru acea categorie de risc va respecta principiul contaminării, luându-se în calcul coeficientul de ajustare cel mai mare.

La nivelul BCCC și al rețelei CREDITCOOP, analiza riscului de interconcentrare se realizează lunar de către direcția Administrare riscuri și se raportează Comitetului de audit și administrare riscuri.

La nivelul BC, analiza riscului de interconcentrare se realizează lunar de către administratorul de risc și se raportează direcția Administrare riscuri din cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP în vederea determinării riscului de interconcentrare la nivelul rețelei CREDITCOOP și Comitetului de administrare riscuri constituit la nivelul BC.

Pentru ca eforturile administratorilor OCC din rețeaua CREDITCOOP să fie coordonate și să aibă ca efect o rețea cooperatistă pregătită să facă față fenomenelor neașteptate, gestionarea riscurilor va fi abordată într-o manieră integrată și va presupune:

- Activități preventive (de prevenire, de protecție și de pregătire), care sunt concentrate spre prevenirea/diminuarea pagubelor potențiale generate de manifestarea riscului reputațional, strategic, riscul asociat folosirii excesive a efectului de levier, riscul de decontare/livrare riscuri și riscului de interconcentrare, care fac parte din categoria „Alte riscuri”;
- Activități de management operativ care se întreprind în timpul manifestării acestor tipuri de risc.

De asemenea, pentru a putea fi realizat un management eficient al acestor riscuri este nevoie de un flux al informației pentru ca informațiile privind evenimentele care pot produce risc reputațional, risc strategic, risc asociat folosirii excesive a efectului de levier, risc de decontare/livrare riscuri și risc de interconcentrare, să ajungă la Comitetul de administrare a riscurilor constituit la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit și să poată fi cuantificate de acesta. În acest sens, Comitetul de administrare a riscurilor va stabili următoarele elemente, și anume:

- informațiile care trebuie să circule în interiorul OCC;
- periodicitatea transmițerilor (cât de des se vor transmite);
- canalul pe care se va realiza transmiterea - adică pe e-mail, pe fax, telefonic, etc.

Urmare stabilirii unui astfel de flux informațional la nivelul fiecărei OCC, Comitetul de administrare a riscurilor va dispune de informații suficiente pentru a cunoaște o mare parte din evenimentele care pot produce risc reputațional, risc strategic, risc asociat folosirii excesive a efectului de levier, risc de decontare/livrare riscuri și risc de interconcentrare, le va putea monitoriza și va putea adopta măsuri preventive acolo unde constată că este necesar.

4.2. Informații cu privire la structura și organizarea funcțiilor de control

4.2.1. Informații cu privire la structura și organizarea funcției de administrare a riscurilor

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP administrează riscurile aferente activităților ce pot fi desfășurate în conformitate cu actele lor constitutive și cu legislația specifică instituțiilor de credit, conform autorizațiilor acordate de Banca Națională a României, pe măsura desfășurării activităților respective. Riscurile semnificative care se au în vedere sunt următoarele: riscul de credit care include și riscul de concentrare și riscul rezidual aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit, riscul de lichiditate, riscul de piață, riscul operațional care include și riscul juridic, riscul reputațional, riscul strategic și riscul asociat folosirii excesive a efectului de levier.

Funcția de administrare a riscurilor este îndeplinită de diferitele subdiviziuni organizaționale ale organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP, de la nivelul Consiliului de Administrație și a conducerii acestora, până la nivelul departamentelor și al subunităților teritoriale.

În cadrul rețelei CREDITCOOP, în scopul identificării, măsurării, diminuării și raportării riscurilor la care din rețeaua CREDITCOOP sunt sau pot fi expuse, pentru calcularea și evaluarea continuă a necesităților de capital intern necesare realizării adecvării capitalului la profilul de risc, a fost elaborat un set de reguli care este aplicat de toate organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP și care este structurat pe câteva secțiuni și anume:

1. Metodologia riscului de credit;
2. Metodologia riscului de lichiditate;
3. Metodologia riscului de piață;
4. Metodologia riscului operațional;
5. Metodologia altor riscuri (reputațional, strategic, efectul de levier, decontare-livrare, interconcentrare);
6. Procesul de testare la stres prin intermediul scenariilor de criză – politică și procedură
7. Procesul intern de evaluare a adecvării a capitalului la riscuri, care cuprinde Procesul intern de evaluare a adecvării a capitalului la riscuri aplicabil în cadrul rețelei CREDITCOOP, Strategia de menținere a nivelurilor de capital ale Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și ale rețelei CREDITCOOP și Planul privind capitalul și un număr de norme interne care privesc atât derularea operațiunilor pentru realizarea principalelor activități desfășurate în cadrul OCC și administrarea riscurilor aferente acestora (de exemplu: norme de creditare, norme de casierie etc.) cât și politici și metodologii antifraudă.
8. Planul de redresare

Metodologiile riscurilor de credit, de lichiditate, de piață, operațional, alte riscuri, sunt denumiri generice care se referă la setul de reglementări interne, separate, (strategii, politici, proceduri, planuri alternative) aferente fiecărui risc semnificativ în parte.

Materialele cuprinse în cadrul acestor metodologii, sunt tratate diferit de către OCC din rețeaua CREDITCOOP, astfel:

- Procedurile de administrare a riscurilor, cuprinse în cele 5 metodologii (de credit, de lichiditate, de piață, operațional, alte riscuri), procesul de testare la stres prin intermediul scenariilor de criză și normele interne care privesc atât derularea operațiunilor pentru realizarea principalelor activități desfășurate în cadrul OCC și administrarea riscurilor aferente acestora (de exemplu: norme de creditare, norme de casierie etc.) cât și politici și metodologii antifraudă, sunt aplicate întocmai de toate organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP. La acest punct, se menționează că particularitățile fiecărei organizații cooperatiste de credit din rețea, care există datorită diferențelor de mărime și/sau complexitate a activităților desfășurate și/sau a dimensionării rețelei de unități ale acestora, sunt tratate și gestionate, de către fiecare organizație cooperatistă de credit în

parte, în cadrul ICAAP și al strategiilor și politicilor de administrare a riscurilor semnificative. Acest tratament include stabilirea, la nivel individual, a apetitului și toleranței la risc, a unor limite interne stabilite (pe produse specifice, pentru desfășurarea anumitor activități – dacă este cazul, etc.), a stabilirii structurii organizatorice și a dimensionării personalului etc.;

- Strategiile, politicile și planurile alternative definite în cadrul celor 5 metodologii, planul de redresare, precum și materialele formalizate în cadrul setului privind Procesul intern de evaluare a adecvării a capitalului la riscuri sunt definite de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP pentru activitatea proprie și la nivelul rețelei CREDITCOOP, iar băncile cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP au obligația de a-și elabora propriile strategii, politici, planuri alternative (care să includă propriile limite stabilite în conformitate cu complexitatea și dimensiunea operațiunilor desfășurate) și un set de materiale care să privească propriul proces intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri care să fie conforme cu cele ale Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și cu apetitul la risc și obiectivele generale stabilite de aceasta la nivelul întregii rețele CREDITCOOP. Excepție fac planurile de redresare care se întocmesc numai la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP pentru activitatea proprie și la nivelul rețelei CREDITCOOP.

Toate seturile de reguli enumerate mai sus sunt revizuite în mod regulat și actualizate pentru a reflecta modificările cu privire la cunoștințe și proceduri. Comitetul de audit și administrare a riscului, direcția Administrare riscuri (DAR) constituită la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, șefii serviciilor/compartimentelor administrare riscuri ai băncilor cooperatiste și departamentele competente relevante pentru risc sunt responsabile în comun pentru pregătirea, actualizarea și dezvoltarea ulterioară a materialelor din cadrul metodologiilor utilizate în administrarea riscului, cu luarea în considerare a tratamentului care se aplică pentru cele 2 categorii de materiale prezentate la aliniatul precedent. Fiecare astfel de document este aprobat de către Consiliul de Administrație. Metodologia aprobată devine ulterior disponibilă prin intermediul intranetului pentru a fi verificată de către șefii tuturor departamentelor.

Consiliul de Administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP este responsabil cu aprobarea și revizuirea profilului de risc al băncii, aprobarea și revizuirea periodică a politicilor referitoare la administrarea riscurilor, stabilirea competențelor și responsabilităților în domeniul administrării riscurilor, aprobarea externalizării de activități, aprobarea politicii de instruire a personalului și este responsabil pentru stabilirea apetitului la risc și a toleranței la risc la un nivel care să asigure atingerea obiectivelor strategice stabilite la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și la nivelul întregii rețele și să asigure funcționarea sănătoasă a acestora. Totodată, Consiliul de Administrație supraveghează modul în care conducerea băncii implementează politicile respective și se asigură ca directorii băncii iau măsurile necesare pentru identificarea, evaluarea, monitorizarea și controlul riscurilor, inclusiv pentru cele asociate activităților externalizate. Implementarea politicilor și comunicarea politicilor și procedurilor în cadrul băncii și în cadrul rețelei este responsabilitatea directorilor băncii. De asemenea, directorii băncii sunt responsabili cu menținerea unor sisteme de raportare adecvate privind expunerea la riscuri, cu încadrarea acestora în limitele aprobate, precum și cu menținerea eficienței sistemului de control intern. La nivelul unei bănci cooperatiste Consiliul de administrație are aceleași atribuții ca și Consiliul de Administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, la nivel individual.

Activitatea de administrare a riscurilor se desfășoară în cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP sub coordonarea Comitetului de Audit și Administrare a Riscurilor. Acesta este un comitet permanent, a cărui funcționare și ale cărui atribuții sunt reglementate printr-un regulament al comitetului care indică componența, responsabilitățile și modul de raportare către organele cu funcție de supraveghere.

Regulamentul Comitetului de Audit și Administrare a Riscurilor și componența acestuia sunt aprobate de către Consiliul de Administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP. Comitetul de Audit și Administrare a Riscurilor este direct subordonat Consiliului de Administrație și îndeplinește și funcția de informare a Consiliului de Administrație cu privire la expunerea băncii la riscuri.

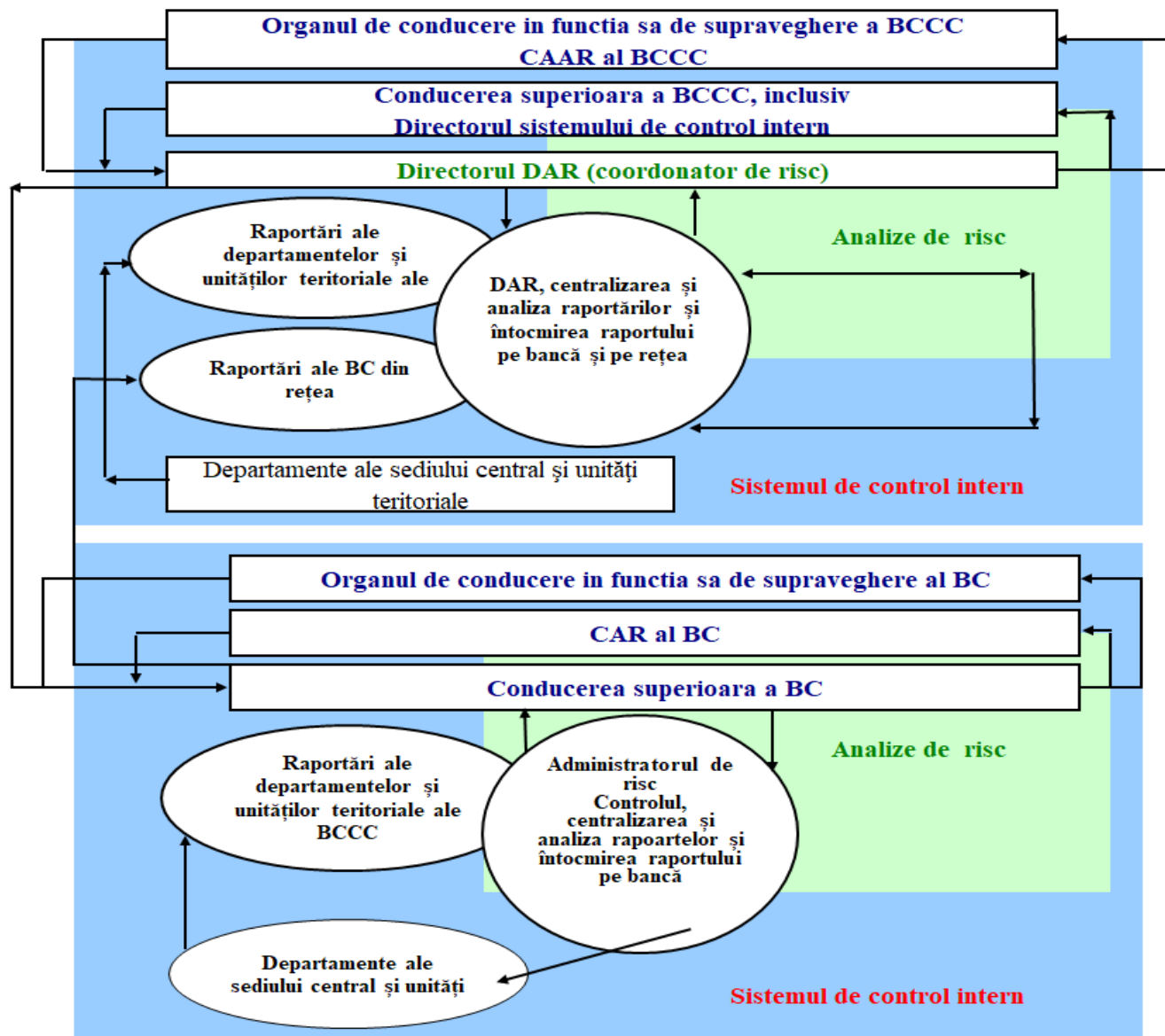
La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, Comitetul de audit și administrare a riscurilor se întrunește lunar în reuniuni ordinare. Pe parcursul anului 2019, Comitetul de audit și administrare a riscurilor s-a întrunit de 12 ori.

La nivelul unei bănci cooperatiste activitatea de administrare a riscurilor se desfășoară atât sub coordonarea Comitetului de Administrare a Riscurilor constituit la nivelul băncii, a cărui funcționare și ale cărui atribuții sunt reglementate printr-un regulament propriu, cât și sub coordonarea coordonatorului funcției de administrare a riscurilor. Acest comitet se întrunește lunar în reuniuni ordinare.

La nivelul unei bănci cooperatiste funcționează un departament în cadrul căruia își desfășoară activitatea șeful serviciului/compartimentului administrare riscuri al băncii cooperatiste. Având în vedere că activitatea de administrare a riscurilor este una din activitățile care au un impact semnificativ asupra profilului de risc al băncii cooperatiste, șeful serviciului/compartimentului administrare riscuri al acesteia a fost aprobat de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP pentru a ocupa această funcție deoarece este considerat atât persoană de conducere de nivel mediu cât și persoană cu funcție cheie.

În ceea ce privește coordonarea șefilor serviciilor/compartimentelor administrare riscuri ai băncilor cooperatiste de către coordonatorul funcției de administrare a riscurilor, se precizează că, în cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP funcționează direcția Administrare riscuri al cărei director este și coordonatorul funcției de administrare a riscurilor, începând cu intrarea în vigoare a Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 5/20.12.2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit (publicat în M.O. nr.841/30.12.2013). Principalele atribuții ale acestei direcții sunt prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare al băncii. Lunar direcția Administrare riscuri elaborează informări, interpretări și analize de risc pe care le înaintează în formă scrisă Comitetului de audit și administrare a riscurilor care se întrunește cel puțin cu aceeași periodicitate în ședințe de lucru care au ca obiect principal analiza, în baza informărilor și analizelor primite, a riscurilor existente la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și la nivelul rețelei și analize referitoare la încadrarea băncii în profilul de risc pe care și l-a asumat la nivel decizional. Monitorizarea și administrarea riscurilor se realizează în cadrul Comitetului de Audit și Administrare a Riscurilor și pe baza rapoartelor și a analizelor ad-hoc (dacă este cazul) efectuate lunar în cadrul direcției Administrare riscuri. Comitetul de Audit și Administrare a Riscurilor și direcția Administrare riscuri operează în conformitate cu strategia generală de risc a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP atât la nivel individual cât și la nivel sistemic (la nivelul întregii rețele), iar responsabilitățile lor sunt definite prin autoritatea ce le-a fost delegată de către Consiliul de Administrație.

Fluxul de informații privind riscurile către organul de conducere este prezentat în schema de mai jos, la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, la nivelul băncilor cooperatiste și la nivelul rețelei CREDITCOOP.

4.2.1.1. Informații cu privire la sfera de cuprindere și tipul sistemelor de raportare și de cuantificare a riscurilor

Pentru determinarea principalelor categorii de risc semnificativ și a subcategoriilor lor de risc în cadrul rețelei CREDITCOOP în ansamblul ei și în cadrul fiecărei organizații cooperatiste de credit din rețea, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a avut în vedere faptul că organizațiile cooperatiste de credit din rețea desfășoară, în principal activități bancare tradiționale, respectiv atragerea economiilor de la populație și plasarea lor în credite acordate, în special persoanelor fizice. De asemenea, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a avut în vedere și faptul că majoritatea creditelor acordate în cadrul rețelei sunt credite de valori mici (valoarea medie a unui credit este de aproximativ 18.000 lei) care, chiar în condițiile în care sunt garantate cu garanții personale, sunt în măsură să asigure o dispersie a riscului de credit. Această afirmație este susținută de nivelul relativ scăzut de credite restante înregistrate la nivelul rețelei CREDITCOOP față de media înregistrată la nivelul sistemului bancar.

Astfel, principalele categorii și subcategoriile de riscuri cu care s-au confruntat pe parcursul anului 2019 și se confruntă în continuare organizațiile cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP au fost stabilite a fi următoarele:

- Riscul de credit în cadrul căruia au fost stabilite următoarele subcategorii de risc: Riscul de contrapartidă, Riscul de concentrare și Riscul rezidual provenit din tehnicile de diminuare a riscului de credit;
- Riscul de piață în cadrul căruia au fost stabilite următoarele subcategorii de risc: Riscul marjei dobânzii; Riscul modificării ratei dobânzii; Riscul valutar – care este un risc nesemnificativ în cadrul rețelei CREDITCOOP deoarece organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP desfășoară doar operațiuni în monedă națională, singurul contact al acestora cu valuta fiind acela pe care l-au avut prin casele de schimb valutar, case de schimb valutar care au funcționat efectiv doar la 3 bănci cooperatiste (dintr-un total de 38 bănci cooperatiste);
- Riscul operațional în cadrul căruia au fost stabilite următoarele subcategorii de risc: Riscuri interne provenite de la oameni, procese și sisteme și riscuri externe; Riscul juridic;
- Riscul de lichiditate în cadrul căruia au fost stabilite următoarele subcategorii de risc: Riscul de refinanțare; Riscul de lichiditate al pieței;
- Alte riscuri în cadrul căruia au fost stabilite următoarele subcategorii de risc: Riscul reputațional, Riscul strategic, Riscul asociat folosirii excesive a efectului de levier, Riscul de decontare/livrare și Riscul de interconcentrare.

Având în vedere complexitatea redusă a activităților desfășurate în cadrul rețelei CREDITCOOP, organul de conducere al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP a considerat că aceste categorii și subcategorii de risc acoperă toate riscurile provenite din activitățile desfășurate.

În cadrul fiecărei subcategorii de risc procesul de management al riscului în conformitate cu ICAAP presupune parcurgerea continuă a următorului ciclu:

- Identificarea riscului,
- Cuantificarea riscului și determinarea capitalului de acoperire a acestuia,
- Acumularea riscului pe măsura creșterii și/sau a diversificării activităților,
- Determinarea capitalului de acoperire pentru riscurile noi acumulate și/sau stabilirea măsurilor necesare pentru limitarea acestora,
- Monitorizarea și controlul ulterior al riscului,

În cadrul rețelei CREDITCOOP, au fost stabilite următoarele acțiuni pe care organizațiile cooperatiste de credit le-au definit și le derulează în vederea implementării procesului intern de adecvare a capitalului la riscuri (ICAAP):

1. Elaborarea strategiilor de management a fiecărei categorii de risc semnificativ și corelarea lor cu strategia de afaceri – se stabilesc principalele categorii de risc și modalitatea de administrare a acestora;
2. Identificarea riscului – se identifică, în mod continuu riscurile aferente diverselor activități desfășurate. Pentru identificarea riscului, în cadrul rețelei CREDITCOOP se utilizează următoarele metode: chestionare pentru personalul de execuție și chestionare pentru personalul de conducere care sunt utilizate pentru completarea și analiza Matricei de rating a eficacității managementului operațional, liste de pericole în care sunt culese erorile înregistrate pe un număr de aproximativ 137 de subactivități desfășurate în cadrul organizațiilor cooperatiste de credit și brainstorming pe activități și/sau pe departamente;
3. Măsurarea (cuantificarea) riscului – au fost stabilite principalele tipuri de risc cuantificabile și cele necuantificabile și, în funcție de tip au fost stabilite metode cantitative sau calitative de evaluare și diminuare. Este important de menționat că organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP au cuantificat, pe baza unor analize anticipative (scenarii de criză ipotetică și scenarii bazate pe observații istorice) toate categoriile de risc semnificativ (risc de credit, risc de lichiditate, risc de piață, risc operațional, risc reputațional și risc strategic).
4. Calcularea capitalului de acoperire a riscului – se stabilește (permanent) capitalul intern și necesarul de capital intern pentru acoperirea riscurilor cuantificabile;

5. Agregarea riscului – a fost stabilită metoda de agregare a riscurilor – Astfel, tipurile de risc cuantificat (risc de credit și risc operațional) sunt agregate la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit și la nivelul rețelei CREDITCOOP pe baza perspectivelor de reglementare fără a lua în considerare efecte de diversificare între tipuri diferite de risc, iar poziția totală de risc la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit din rețea se stabilește prin însumarea următoarelor poziții de risc: poziția de risc reglementată, poziția de risc cuantificată intern și capitalul tampon. Acest mod de agregare are ca urmare o prezentare excesivă a riscului reglementat total, în realitate, dacă riscurile ar fi agregate ele ar avea un nivel mult mai redus;
6. Alocarea capitalului și limitarea riscului – riscurile cuantificate (inclusiv cele care se cuantifică pe baza analizelor anticipative, respectiv pe baza scenariilor de criză și pe baza scenariilor bazate pe observații istorice) se acoperă cu capital în proporție de 100%, iar pentru riscurile pentru care se aplică metode calitative de măsurare și diminuare au fost stabilite limitele sau valorile pe care riscurile sau indicatorii de risc nu trebuie să le depășească;
7. Asigurarea calității și procesul de control – au fost stabilite unitățile organizatorice responsabile pentru asigurarea unui proces ICAAP adecvat;
8. Monitorizarea și raportarea riscului – pe parcursul anului 2019 au fost aplicate metode specifice pentru monitorizarea diferitelor categorii și subcategorii de risc, metode prevăzute în reglementările interne referitoare la administrarea riscurilor. În ceea ce privește raportarea riscurilor, este important a se menționa că a fost stabilit un flux de informare la nivel individual, flux care se referă la raportarea riscului atât pe orizontală (între diferitele subdiviziuni organizatorice și coordonatorul funcției de administrare a riscului (sau echivalent) cât și pe verticală (între coordonatorul funcției de administrare a riscului sau echivalent, Comitetul de administrare a riscului și organul de conducere). Acest flux, stabilit la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP funcționează în ambele sensuri și cuprinde: informări zilnice, rapoarte lunare, trimestriale și ori de câte ori conducerea băncii solicită informații de risc. Direcția Administrare riscuri constituită la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP sau șeful serviciului/compartimentului administrare riscuri (în cazul băncilor cooperatiste) întocmește rapoarte lunare, pe care le prezintă în Comitetul de Audit și Administrare a Riscurilor la nivelul BCCC și, respectiv, Comitetul de administrare a riscurilor la nivelul BC, asupra încadrării indicatorilor în limitele stabilite în strategiile de risc ale organizațiilor cooperatiste de credit. Lunar direcția Administrare riscuri constituită la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP sau șeful serviciului/compartimentului administrare riscuri (în cazul băncilor cooperatiste) informează Consiliul de Administrație asupra evoluției și respectării limitelor de risc. La nivelul întregii rețele CREDITCOOP, a fost, de asemenea, stabilit un flux informațional care funcționează în ambele sensuri și care se desfășoară între șefii serviciilor/compartimentelor administrare riscuri ai băncilor cooperatiste și coordonatorul funcției de administrare a riscurilor care coordonează riscurile la nivelul întregii rețele CREDITCOOP și care își desfășoară activitatea în cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP.

4.2.2.2. Informații cu privire la politicile de acoperire și diminuare a riscurilor

În anul 2019, politicile de acoperire și diminuare a riscurilor implementate de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP au avut în vedere riscurile semnificative la care este sau poate fi expusă, respectiv:

- riscurile pentru care există cerințe de capital reglementate de Banca Națională a României, potrivit Regulamentului nr. 575 al Parlamentului European și al Consiliului din 26.06.2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții, respectiv riscul de credit și riscul operațional;

- riscuri rezultate din subestimarea riscului de credit în contextul utilizării abordării standard, sens în care banca a stabilit 2 indicatori de măsurare a acestor riscuri și metode pentru calculul acestora. Cei 2 indicatori analizați sunt:
 - Subestimarea pentru pierderea de nerambursare în condiții de criză,
 - Riscul rezidual aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit;
- riscuri pentru care determină capital intern dar utilizează și metode calitative de evaluare și diminuare (riscul de piață, riscul de lichiditate, alte riscuri). Aceste riscuri au fost luate în considerare prin crearea unui capital-tampon. Capitalul tampon s-a stabilit prin aplicarea unui procent de 100% asupra pierderilor posibile aferente riscurilor de piață, de lichiditate și a celor care intră în categoria alte riscuri, respectiv riscul reputațional, riscul strategic;
- riscuri pentru care utilizează metode calitative de evaluare și diminuare.

În conformitate cu principiul proporționalității, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit modalitatea și măsura în care riscurile semnificative sunt tratate în cadrul procesului intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri. În acest sens banca a stabilit riscurile pentru care a determinat o cerință de capital intern pentru acoperirea și diminuarea lor, precum și cele pentru care au fost utilizate alte metode pentru administrarea și reducerea lor.

Riscurile pentru care organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP au determinat o cerință de capital internă în anul 2019 sunt următoarele:

- Riscul de credit, cu excepția operațiunilor din portofoliul de tranzacționare. Pentru această categorie de risc cerința de capital s-a determinat astfel:
 - Abordarea standard pentru riscul de credit, riscul de contraparte și riscul de diminuare a valorii creanței aferente întregii activități, cu excepția operațiunilor din portofoliul de tranzacționare (8% din totalul valorilor ponderate la risc ale expunerilor, calculate în conformitate cu Regulamentul nr. 575 din 26.06.2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții potrivit abordării standard);
 - prin cuantificarea a 2 riscuri suplimentare, respectiv "Subestimarea pentru pierderea de nerambursare în condiții de criză" și "Riscul rezidual aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit", rezultate din subestimarea riscului de credit în contextul utilizării abordării standard și acoperirea lor cu capital în proporție de 100%;
- Riscul operațional aferent întregii activități. Pentru această categorie de risc cerința de capital pentru anul 2019 s-a determinat în conformitate cu abordarea de bază pentru riscul operațional aferent întregii activități, (cerința de capital este determinată potrivit Regulamentului nr. 575 din 26.06.2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții). Menționăm că pentru această categorie de risc Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP nu a considerat necesar a se calcula intern capital suplimentar și a optat pentru utilizarea unor metode calitative pentru administrarea și reducerea lui, metode prevăzute în metodologia de administrare a riscului operațional.
- Riscul de lichiditate, riscul de rată a dobânzii din afara portofoliului de tranzacționare, riscul reputațional și riscul strategic. Pentru aceste categorii de risc s-a stabilit o cerință internă de capital denumită "capital tampon" care s-a determinat prin aplicarea unui procent de 100% asupra pierderilor așteptate și neașteptate calculate pentru fiecare din categoriile de risc menționate și rezultate ca urmare a derulării unor scenarii bazate pe observații istorice (pierderile posibile) și a unor scenarii de criză ipotetică (pierderile neașteptate). Pentru toate aceste categorii de risc Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a utilizat în anul 2019 și utilizează în continuare și metode calitative pentru administrarea și reducerea lor, metode prevăzute în metodologiile de administrare a riscului de lichiditate, a riscului de piață și în metodologia altor riscuri în care sunt incluse riscurile reputațional și strategic.

Pentru celelalte tipuri de riscuri (riscul de concentrare, risc legal etc.) organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP au utilizat metode calitative de evaluare și diminuare în anul 2019, metode prevăzute în metodologiile de administrare a riscurilor enumerate în capitolul 1 al prezentului raport. În anul 2019, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a calculat, înregistrat și raportat necesar intern de capital și pentru riscul de concentrare.

În vederea asigurării continuității eficacității elementelor de acoperire și de diminuare a riscului, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP realizează revizuirea anuală a politicilor de acoperire și diminuare a riscurilor.

4.2.2. Informații cu privire la structura și organizarea funcției de supraveghere

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP asigură supravegherea băncilor cooperatiste afiliate, în ceea ce privește respectarea de către acestea a dispozițiilor legii și reglementărilor emise de Banca Națională a României, a actului constitutiv-cadru și a reglementărilor-cadru ale Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și exercită controlul riscurilor la acestea.

Serviciul Supraveghere constituit la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP în scopul protejării intereselor deponenților și al asigurării stabilității și viabilității organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP, evaluarea cadrului de administrare și a procesului intern de adecvare a capitalului la riscuri al băncilor cooperatiste, efectuării controlului riscului la nivelul băncilor cooperatiste, se asigură că strategiile, politicile și planurile alternative definite în cadrul celor 5 metodologii de către acestea, precum și materialele formalizate în cadrul setului privind propriul proces intern de evaluare a adecvării a capitalului la riscuri sunt conforme cu cele emise de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP și cu apetitul la risc și obiectivele generale stabilite la nivelul întregii rețele și revizuește cel puțin anual procedurile de control al riscurilor pentru fiecare bancă cooperatistă afiliată.

Activitatea de supraveghere se desfășoară în cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP sub coordonarea Comitetului de Supraveghere. Acesta este un comitet permanent, a cărui funcționare și ale cărui atribuții sunt reglementate printr-un regulament al comitetului care indică componența, responsabilitățile și modul de raportare către organele cu funcție de supraveghere. Regulamentul Comitetului de Supraveghere și componența acestuia sunt aprobate de către Consiliul de Administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP.

Comitetul de supraveghere, constituit la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, este o structură permanentă, ale cărei atribuții și competențe vizează activitățile de evaluare și monitorizare a funcționării băncilor cooperatiste din perspectiva calității activelor, a performanțelor financiare și a încadrării lor în nivelul reglementat al indicatorilor de prudență bancară, dar și a asigurării bazei de reglementare, conform legislației specifice și practicilor în materie.

Comitetul de supraveghere:

- analizează materialele referitoare la exercitarea supravegherii băncilor cooperatiste și prezintă Consiliului de administrație informări privind concluziile rezultate;
- emite recomandări băncilor cooperatiste în vederea adoptării de măsuri corespunzătoare pentru îmbunătățirea cadrului de administrare, a strategiilor, proceselor și mecanismelor implementate, pentru asigurarea unei organizări adecvate a activității desfășurate ori pentru restabilirea sau susținerea situației financiare;
- analizează situația financiară a băncilor cooperatiste, stabilește sisteme de supraveghere pe baza raportărilor corespunzătoare activității băncilor cooperatiste;
- stabilește competențe și responsabilități în activitatea de supraveghere la băncile cooperatiste.

Comitetul de supraveghere aprobă programul anual de supraveghere al băncilor cooperatiste vizat de Directorul Conducător al Sistemului de Control Intern. La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, Comitetul de supraveghere se întrunește lunar în reuniuni ordinare. Pe parcursul anului 2019, Comitetul de supraveghere s-a întrunit de 12 ori.

4.2.3. Informații cu privire la structura și organizarea funcției de audit

Comitetul de audit și administrare a riscurilor, denumit în continuare CAAR, este structura organizațională cu rol decizional, responsabil pentru monitorizarea eficacității controlului intern, auditului intern și administrării riscurilor atât în cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP cât și la nivelul rețelei CREDITCOOP.

CAAR este compus din membri ai organului de conducere care nu exercită nicio funcție executivă în Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP.

CAAR consiliază organul de conducere cu privire la apetitul la risc și strategia globală privind administrarea riscurilor, actuale și viitoare, ale Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și asistă organul de conducere în supravegherea implementării strategiei respective de către conducerea superioară. Responsabilitatea generală privind administrarea riscurilor revine în continuare organului de conducere.

Componența nominală a CAAR la data de 31.12.2019 este următoarea:

Nume și prenume	Funcția în cadrul CAAR	Funcția în cadrul CA al BCCC
Florea Maria	președinte	membru care nu exercită nicio funcție executivă în BCCC
Iordache Aristide	membru	membru care nu exercită nicio funcție executivă în BCCC
Alecu Elena Livia	membru	membru care nu exercită nicio funcție executivă în BCCC

În conformitate cu prevederile din Regulamentul de organizare și funcționare al CAAR, acesta îndeplinește pe langa atribuțiile privind activitatea de audit și activitatea de administrarea a riscurilor, și atribuțiile prevăzute la art.65 din Legea nr.162/2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și de modificare a unor acte normative. Totodată, CAAR trebuie să supravegheze și instituirea politicilor contabile de către instituția de credit.

Activitatea de audit intern de la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și de la nivelul băncilor cooperatiste din rețea se desfășoară în concordanță cu Misiunea auditului intern și Normele obligatorii ale Cadrului Internațional de Practici profesionale (Principiile fundamentale pentru practica profesională a auditului intern, Codul de etică, Standardele și Definiția Auditului intern), conform prevederilor din Statutul auditului intern, și este coordonată de către Șeful Serviciului Audit intern.

Misiunea auditului intern are rolul de a spori și proteja valoarea organizațională a Băncii, prin oferirea de asigurare, consiliere și cunoaștere profundă, fundamentate pe principii obiective bazate pe risc, respectiv:

- Demonstrează integritate.
- Demonstrează competența și conștiinciozitate profesională.
- Este obiectivă și nu este supusă unor influente nepotrivite (independentă).
- Este aliniată strategiilor, obiectivelor și riscurilor organizației.
- Este poziționată corespunzător în cadrul organizației și dispune de resurse adecvate.
- Demonstrează calitatea și îmbunătățire continuă.
- Comunică eficient.

- Furnizează asigurare bazată pe risc;
- Are cunoaștere detaliată, este proactivă și orientată asupra viitorului;
- Promovează îmbunătățirea organizațională.

Obiectivele principale ale auditului intern vizează evaluarea nivelului de calitate al cadrului aferent controlului intern în mod eficace și eficient; evaluarea conformării tuturor activităților și unităților operationale, inclusiv funcția de administrare a riscurilor și funcția de conformitate, cu politicile și procedurile Bancii, și de asemenea, adecvarea politicilor și procedurilor existente în conformitate cu cerințele cadrului legal și de reglementare.

Evaluarea performanței funcției de audit intern de la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și de la nivelul băncilor cooperatiste din rețea se asigură prin monitorizarea continuă a Programului de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern, și are ca scop asigurarea satisfacerii așteptărilor părților implicate în activitatea de audit intern și întărirea încrederii în funcția de audit intern în cadrul rețelei CREDITCOOP, iar prin rezultatele obținute să aducă un plus de valoare în procesele și activitățile auditate.

Șeful Serviciului Audit intern raportează periodic Conducerii superioare, Comitetului de audit și administrare a riscurilor și Consiliului de administrație, conform cerințelor Standardelor de audit intern.

4.2.4. Informații cu privire la structura și organizarea funcției de conformitate

Funcția de conformitate are rolul de a administra riscul de conformitate prin identificarea, evaluarea, monitorizarea și raportarea acestuia organului de conducere, pornind de la *Politica Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP privind conformitatea la nivelul rețelei CREDITCOOP*, aprobată de Consiliul de Administrație, respectiv implementată la nivelul rețelei cooperatiste CREDITCOOP și comunicată tuturor salariaților.

Funcția de conformitate este asigurată de Direcția conformitate la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, respectiv de compartimentul conformitate la nivelul fiecărei bănci cooperatiste. Direcția conformitate din Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP coordonează activitatea desfășurată de compartimentul conformitate de la nivelul fiecărei bănci cooperatiste, asigurând o administrare consolidată a riscului de conformitate.

La nivelul unei bănci cooperatiste, activitatea de administrare a riscului de conformitate este asigurată de un ofițer de conformitate și/sau mai mulți salariați cu atribuții de conformitate, sub coordonarea directorului general al băncii cooperatiste și a coordonatorului funcției de conformitate de la Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP. Principalele atribuții ale acestui compartiment sunt prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare al băncii. Ofițerul de conformitate asigură respectarea *Politicii de conformitate* și raportează periodic organului de conducere al băncii cooperatiste, respectiv coordonatorului funcției de conformitate din Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP asupra administrării riscului de conformitate. Tipul și frecvența raportărilor sunt definite în reglementările specifice. Consiliul de administrație al băncii cooperatiste supraveghează modul în care este administrat riscul de conformitate în cadrul băncii.

Ofițerul de conformitate este supus aprobării Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP pentru a ocupa această funcție deoarece este considerat ca fiind persoană care deține funcție cheie, potrivit prevederilor *Regulamentului BNR nr.5/2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit*, cu modificările și completările ulterioare.

Funcția de conformitate a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP asigură respectarea *Politicii de conformitate* și raportează periodic organului de conducere asupra administrării riscului de conformitate.

Deficiențele majore identificate sunt raportate conducerii superioare și Consiliului de administrație împreună cu modul de soluționare, iar în cazul băncilor cooperatiste și coordonatorului funcției de conformitate din Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP.

Referitor la coordonarea activității ofițerilor de conformitate, aceasta este realizată de către coordonatorul funcției de conformitate care este directorul Direcției conformitate din Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP. Principalele atribuții ale acestei direcții sunt prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare al băncii. Periodic, Direcția conformitate elaborează raportări pe care le înaintează Consiliului de Administrație, care supraveghează modul în care este administrat riscul de conformitate și/sau Comitetului de audit și administrarea riscurilor. Tipul și frecvența raportărilor sunt definite în reglementările specifice.

Coordonatorul funcției de conformitate are linie de raportare directă către un membru al conducerii superioare (*Directorul conducător al sistemului de control intern*) care nu are responsabilități directe în legătură cu liniile de activitate ale Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP.

4.3. Monitorizarea performanței funcțiilor de control de către organul de conducere

Serviciul Audit intern elaborează anual Planul de audit intern, acesta urmând să fie aprobat de către Comitetul de audit și administrare riscuri.

Pe baza prevederilor din Planul de audit intern, funcția de audit intern monitorizează performanța funcțiilor de control intern în cadrul misiunilor de audit intern, evaluează eficiența și eficacitatea acestora și contribuie la îmbunătățirea proceselor de governanță, managementul riscului și control de la nivelul băncii.

Șeful serviciului Audit intern raportează periodic Conducerii superioare, Comitetului de audit și administrare a riscurilor și Consiliului de administrație, conform cerințelor Standardelor de audit intern.

Monitorizarea performanței funcției de audit intern de la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și de la nivelul băncilor cooperatiste din rețea se asigură prin monitorizarea Programului de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern, și are ca scop asigurarea satisfacerii așteptărilor părților implicate în activitatea de audit intern și întărirea încrederii în funcția de audit intern în cadrul rețelei CREDITCOOP, iar prin rezultatele obținute să aducă un plus de valoare proceselor și activităților auditate.

4.4. Modificări semnificative planificate la funcțiile de control

Pe parcursul anului 2019 nu au fost efectuate modificări în structura funcțiilor de control. De asemenea, nici pentru perioada următoare nu sunt planificate modificări semnificative în cadrul celor patru funcții de control.

5. Informații referitoare la fondurile proprii și adecvarea capitalului la riscuri

5.1. Sfera de aplicare

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP nu întocmește situații financiare sau raportări prudentiale la nivel consolidat întrucât nu deține participații care să rezulte într-o influență semnificativă asupra nici unei alte entități dar întocmește situații agregate la nivelul rețelei CREDITCOOP.

Fondurile proprii ale unei organizații cooperatiste de credit sunt formate din fonduri proprii de nivel 1 și fonduri proprii de nivel 2, acestea neînregistrând fonduri proprii de nivel 1 suplimentar. Pe parcursul anului 2019, nicio organizație cooperatistă de credit din rețeaua CREDITCOOP și nici rețeaua în ansamblul ei nu s-a confruntat cu situația în care fondurile proprii efective să fie mai mici decât minimul cerut.

Pe parcursul anului 2019 băncile cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP au calculat cerință de capital reglementată pentru riscul de credit și riscul operațional, utilizând următoarele abordări:

- Abordarea standard pentru riscul de credit și riscul de diminuare a valorii creanței aferente întregii activități (în conformitate cu prevederile Regulamentului UE nr. 575/2013 și cu Regulamentul BNR nr. 5/2013);
- Abordarea de bază pentru riscul operațional aferent întregii activități, (în conformitate cu prevederile Regulamentului UE nr. 575/2013 și cu Regulamentul BNR nr. 5/2013).

Nu există cerințe reglementate cu privire la cuantificarea riscului ratei dobânzii din portofoliul bancar, riscul de lichiditate și a altor riscuri în afară de riscul de credit și riscul operațional.

Tipurile de risc cuantificat (risc de credit și risc operațional) sunt agregate la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit și la nivelul rețelei CREDITCOOP pe baza perspectivelor de reglementare fără a lua în considerare efecte de diversificare între tipuri diferite de risc. Acest mod de agregare are ca urmare o prezentare excesivă a riscului reglementat total, în realitate, dacă riscurile ar fi agregate ele ar avea un nivel mult mai redus.

Valorile prezentate în continuare sunt determinate de către Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP la nivelul rețelei CREDITCOOP.

5.2. Informații referitoare la fondurile proprii

La nivel individual, fondurile proprii ale Bancii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP sunt în valoare de 47.154.492 lei din care total fonduri proprii de nivel 1 în valoare de 41.769.276 lei (8.739.622 echivalent euro la data 31 decembrie 2019) și respectiv total fonduri proprii de nivel 2 în valoare de 5.385.216 lei.

La finele anului 2019, componența fondurilor proprii la nivel individual a Bancii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP a fost următoarea:

Fonduri proprii totale	47.154.492
Fonduri proprii de nivel 1 totale	41.769.276
Capital eligibil	30.237.317
Rezerve eligibile	13.917.769
Imobilizări necorporale	2.385.810
Fonduri proprii de nivel 2 totale	5.385.216
Rezerva mutuala de garantare	5.385.216

La determinarea fondurilor proprii de nivel I, în valoare de 41.769.276 lei, au fost incluse următoarele elemente componente:

- a) La data de 31 decembrie 2019 capitalul social al Bancii Centrale Cooperatiste era de 30.237.317 lei și era format din capital social 29.286.260 lei și ajustări ale capitalului social de inflație 951.057 lei.
- b) rezerve eligibile 13.917.769 lei din care:
 - rezerve legale 1.016.217 lei; rezervele legale se constituie anual în limita unei cote de 5% din profitul contabil înainte de deducerea impozitului pe profit;
 - rezerve statutare constituite din profitul net: 13.160 lei
 - alte rezerve constituite din profitul net: 4.632.585 lei
 - rezerva generală pentru riscul de credit determinată după deducerea impozitului pe profit (constituită din profitul net): 2.787.712 lei;
 - rezultatul reportat reprezentând surplusul din reevaluare: 1.618.990 lei;
 - rezerva generala pentru riscul de credit determinată înainte de deducerea impozitului pe profit: 113.126 lei;
 - rezerva reprezentand fondul pentru riscuri bancare generale: 458.743 lei;

- rezerve din reevaluare 3.693.971 lei;
- rezerva din facilitate fiscală 638.231 lei;
- rezultatul reportat din provizioane specifice: 83.561 lei;
- rezultatul reportat provenit din implementarea IFRS ca baza a contabilitatii (cu semnul minus): 7.885 lei;
- rezultatul reportat provenit din modificările politicie contabile (cu semnul minus): 69.591 lei;
- rezultatul reportat provenit din ajustările cerute de aplicarea IAS 29 (cu semnul minus): 951.057 lei;
- impozitul aferent rezervei legale din profit înainte de deducerea impozitului pe profit (cu semnul minus): 162.595;
- impozitul aferent rezultatului reportat reprezentând surplusul din reevaluare (cu semnul minus): 259.038 lei;
- impozitul aferent rezervei generale pentru riscul de credit determinată înainte de deducerea impozitului pe profit (cu semnul minus): 18.100 lei;
- impozitul aferent rezervei reprezentand fondul pentru riscuri bancare generale (cu semnul minus): 73.399 lei;
- impozitul aferent rezervei din facilitate fiscală (cu semnul minus) 102.117 lei;
- profit net: 679.603 lei;
- repartizari la rezervele legale (cu semnul minus): 47.744 lei;
- repartizari pentru rezerva din facilitate fiscală – scutire profit reinvestit: 126.604 lei.

Din fondurile proprii de nivel I au fost deduse:

- imobilizările necorporale în valoare de 2.385.810 lei.

La determinarea fondurilor proprii de nivel II în valoare de 5.385.216 lei au fost incluse următoarele elemente componente:

-rezerva mutuală de garantare 5.385.216 lei; rezerva mutuală de garantare este constituită de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP în vederea garantării în întregime a obligațiilor băncilor cooperatiste.

Fondurile proprii totale ale rețelei CREDITCOOP sunt în valoare de 318.015.388 lei din care total fonduri proprii de nivel 1 în valoare de 312.630.172 lei (65.413.381 echivalent euro la data 31 decembrie 2019) și respectiv total fonduri proprii de nivel 2 în valoare de 5.385.216 lei.

La finele anului 2019, componența fondurilor proprii ale rețelei CREDITCOOP a fost următoarea:

Fonduri proprii totale	318.015.388
Fonduri proprii de nivel 1 totale	312.630.172
Capital eligibil	149.499.040
Rezerve eligibile	165.968.119
Imobilizări necorporale	2.597.947
Alte deduceri din fondurile proprii de nivel 1	239.040
Fonduri proprii de nivel 2 totale	5.385.216
Rezerva mutuala de garantare	5.385.216

La determinarea fondurilor proprii de nivel I în valoare de 312.630.172 lei au fost incluse următoarele elemente componente:

- a) capitalul social al organizațiilor cooperatiste de credit este variabil și este format din părți sociale de valoare egală subscrise și vărsate de membrii cooperatori în valoare de 145.071.356 lei, la care adăugând ajustari ale capitalului social conform IAS 29 în valoare de 4.427.684 lei, se obține capitalul eligibil de 149.499.040;

b) rezerve eligibile 165.968.119 lei din care:

- rezerve legale 13.544.802 lei; rezervele legale se constituie anual în limita unei cote de 5% din profitul contabil înainte de deducerea impozitului pe profit;
- rezerve statutare constituite din profitul net 334.437 lei
- alte rezerve constituite din profitul net 62.759.292 lei
- rezerva generală pentru riscul de credit determinată după deducerea impozitului pe profit (constituită din profitul net) 8.523.894 lei;
- rezultatul reportat reprezentând surplusul din reevaluare 20.262.142 lei;
- rezerva generală pentru riscul de credit determinată înainte de deducerea impozitului pe profit 4.492.024 lei;
- rezerva reprezentand fondul pentru riscuri bancare generale 595.805 lei;
- rezerva de întraajutorare 30.371.424 lei;
- rezerve din reevaluare în valoare de 48.354.808 lei;
- rezerva din facilitate fiscală 1.190.560 lei;
- rezultatul reportat din anii anteriori reprezentând pierdere (cu semnul minus) 15.982.402 lei;
- rezultatul reportat provenit din corectarea erorilor 334.778 lei;
- rezultatul reportat din provizioane specifice 2.354.927 lei;
- rezultatul reportat provenit din implementarea IFRS ca baza a contabilității (cu semnul minus) 1.893.841 lei;
- rezultatul reportat provenit din modificările politicie contabile (cu semnul minus): 580.845 lei;
- rezultatul reportat provenit din ajustările cerute de aplicarea IAS 29 (cu semnul minus) 4.427.684 lei;
- impozitul aferent rezervei legale din profit înainte de deducerea impozitului pe profit (cu semnul minus) 1.908.328;
- impozitul aferent rezultatului reportat reprezentând surplusul din reevaluare (cu semnul minus) 3.146.050 lei;
- impozitul aferent rezervei generale pentru riscul de credit determinată înainte de deducerea impozitului pe profit (cu semnul minus) 675.014 lei;
- impozitul aferent rezervei reprezentand fondul pentru riscuri bancare generale (cu semnul minus) 94.796 lei;
- impozitul aferent rezervei din facilitate fiscală (cu semnul minus) 190.490 lei;
- impozitul aferent altor rezerve (cu semnul minus) 877.020 lei;
- profit net: 4.763.645 lei;
- repartizări la rezervele legale (cu semnul minus): 353.130 lei;
- repartizări la rezerva de întraajutorare (cu semnul minus): 1.271.547 lei;
- repartizări pentru rezerva din facilitate fiscală – scutire profit reinvestit (cu semnul minus): 165.248 lei;
- dividende (cu semnul minus): 348.024 lei.

Din fondurile proprii de nivel I au fost efectuate următoarele deduceri:

- imobilizările necorporale - 2.597.947 lei;
- părțile sociale care urmează să fie restituite membrilor cooperatori care vor să se retragă - 239.040 lei.

La determinarea fondurilor proprii de nivel II, în valoare de 5.385.216 lei, au fost incluse următoarele elemente componente:

- rezerva mutuală de garantare în valoare de 5.385.216 lei - rezerva mutuală de garantare a fost constituită de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP în vederea garantării în întregime a obligațiilor băncilor cooperatiste;

Pe parcursul anului 2019, organizațiile cooperatiste de credit au dispus în permanență de un nivel al fondurilor proprii care s-a situat la un nivel mai ridicat decât suma cerințelor de capital de risc de credit și a cerinței de capital de risc operațional.

5.3. Informații referitoare la cerințele de fonduri proprii

Determinarea cerințelor de fonduri proprii se face prin utilizarea abordării standard pentru riscul de credit. Aceasta presupune ca la valoarea ajustată a expunerii să se aplice coeficienții de risc corespunzător situațiilor prezentate. Expunerea inițială, înainte de aplicarea factorilor de conversie, se ajustează cu:

- ✓ ajustările de valoare aferente expunerii inițiale;
- ✓ efectele de substituire ale tehnicilor de diminuare a riscului de credit, rezultând expunerea netă după ajustarea cu efectele tehnicilor de diminuare a riscului de credit.

Nivelul capitalului pentru riscul operațional se calculează prin aplicarea unui procent de 15% asupra bazei de calcul determinată prin utilizarea metodologiei aferente abordării de bază.

Cerința de fonduri proprii la nivel individual este data de valoarea totală a expunerii la risc care, la finele anului 2019, a fost de 143.674.111 lei, din care:

- valoarea expunerilor ponderate la riscul de credit 114.997.354 lei
- valoarea totală a expunerii la risc pentru riscul operațional 28.676.758 lei

Pentru calculul valorii expunerilor ponderate la riscul de credit se utilizează expunerile rețelei cuprinse în elementele de bilanț și elementele din afara bilanțului care includ: administrațiile centrale sau băncile centrale; instituții și instituții financiare; societăți; activitățile de tip retail; expunerile garantate cu proprietăți imobiliare; alte elemente. Expunerile se descompun în funcție de gradul de risc și de ponderile de risc aferente.

Potrivit abordării standard, valoarea expunerilor ponderate la riscul de credit pentru elementele din bilanț și din afara bilanțului cuprinde valoarea expunerilor ponderate pe următoarele clase de expuneri:

Clase de expuneri potrivit abordării standard	Val. tot. neta înainte de aplic. tehnici de diminuare	Tehnici de diminuare	Val.exp. aferente perioadei după aplic. tehn. dimin. și după defalcarea pe factori de conversie a expunerii	Ponderea de risc	Valoarea expunerii ponderată la risc
Administrații centrale sau bănci centrale	195.056.359	0	195.056.359	0%	0
Instituții	98.653.587	0	98.653.587	20%	19.730.717
Instituții	32.212.590	0	32.212.590	100%	32.212.590
Societăți				100%	
De tip retail	57.969.177	-88.842	57.782.287	75%	43.336.715
Expuneri garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile	6.000.032	0	5.969.364	35%	2.089.277
Expuneri garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile	86.240		86.240	100%	86.240
Expuneri în stare de nerambursare	214.082	0	214.082	100%	214.082
Expuneri în stare de nerambursare	18.131		18.131	150%	27.197
Alte elemente	3.145.303	88.842	3.234.145	0%	0
Alte elemente	17.213.700	0	17.213.700	100%	17.213.700
Alte elemente	34.734	0	34.734	250%	86.835
Total cerința de capital pt. riscul de credit	410.603.935	0	410.475.219		114.997.353

Expunerea totală care este acoperită prin garanții personale, la care se aplică tehnicile de diminuare a riscului de credit în valoare de 88.842 lei, este defalcată pe clasele de expunere în tabelul de mai sus.

Cerinta de fonduri proprii pentru riscul operational este calculată conform abordării indicatorului de bază. Această abordare presupune extragerea rulajelor anuale ale conturilor aferente dobânzilor de primit și venituri asimilate, dobânzi de plătit și cheltuieli asimilate, venituri din comisioane, cheltuieli cu comisioane, profitul net din operațiuni financiare, pierderea netă din operațiuni. Se iau în calcul veniturile și cheltuielile anuale (dobânzi de primit și venituri asimilate, dobânzi de plătit și cheltuieli asimilate, venituri din comisioane, cheltuieli cu comisioane, profitul net din operațiuni financiare, pierderea netă din operațiuni financiare), indicatorul relevant ca diferență dintre ele și se face media anuală a acestuia (Suma indicatorului relevant pe ultimii 3 ani împărțită la 3). Rezultatul obținut constituie baza de calcul a cerinței de fonduri proprii pentru riscul operațional.

Nivelul cerinței de fonduri proprii pentru riscul operațional rezultă prin înmulțirea bazei de calcul cu 15%. La data de 31.12.2019 nivelul cerinței de fonduri proprii pentru riscul operațional a fost de 2.294.141 lei, nivel ce corespunde unei valori totale a expunerii la riscul operațional de 28.676.758 lei.

Astfel, pentru cerința de fonduri proprii, la nivel individual la data de 31.12.2019, valoarea totală a expunerii la risc a fost de 143.674.111 lei, rezultând un indicator al ratei fondurilor proprii totale de 32,82 %.

Cerința de fonduri proprii pentru întreaga rețea CREDITCOOP este dată de valoarea totală a expunerii la risc, care la finele anului 2019 a fost de 1.118.732.498 lei, din care:

- a) valoarea expunerilor ponderate la riscul de credit 902.987.818 lei
- b) valoarea totala a expunerii la risc pentru riscul operațional 215.744.680 lei

Pentru calculul valorii expunerilor ponderate la riscul de credit se utilizează expunerile rețelei cuprinse în elementele de bilanț și elementele din afara bilanțului care includ: administrațiile centrale sau băncile centrale; instituții și instituții financiare; societăți; activitățile de tip retail; expunerile garantate cu proprietăți imobiliare; alte elemente. Expunerile se descompun în funcție de gradul de risc și de ponderile de risc aferente.

Potrivit abordării standard, valoarea expunerilor ponderate la riscul de credit pentru elementele din bilanț și din afara bilanțului cuprinde valoarea expunerilor ponderate pe următoarele clase de expuneri:

Clasele de expuneri potrivit abordării standard	Val. tot. neta înainte de aplic. tehnici de diminuare	Tehnici de diminuare	Val.exp. aferente perioadei după aplic. tehn. dimin. și după defalcarea pe factori de conversie a expunerii	Ponderea de risc	Valoarea expunerii ponderata la risc
Administratii centrale sau banci centrale	195.060.865	0	195.060.865	0%	0
Institutii	75.339.030	0	75.339.030	20%	15.067.806
Societati				100%	
De tip retail	1.030.452.684	-710.485	1.029.516.987	75%	772.137.740
Expuneri garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile	20.815.136		20.720.506	35%	7.252.177
Expuneri garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile	896.171		893.537	100%	893.537
Expuneri în stare de nerambursare	1.802.086		1.802.086	100%	1.802.086
Expuneri în stare de nerambursare	257.347		257.347	150%	386.021
Elemente asociate unui risc extrem de ridicat	0		0	150%	0
Alte elemente	41.879.280	710.485	42.589.765	0%	0
Alte elemente	105.304.828		105.304.828	100%	105.304.828
Alte elemente	57.449		57.449	250%	143.623
Total cerința de capital pt. riscul de credit	1.471.864.876	0	1.471.542.400		902.987.818

Expunerea totală care este acoperită prin garanții personale, la care se aplică tehnicile de diminuare a riscului de credit în valoare de 710.485 lei, este defalcată pe clasele de expunere în tabelul de mai sus.

Cerința de fonduri proprii pentru riscul operațional este calculată conform abordării indicatorului de bază. Această abordare presupune extragerea rulajelor anuale ale conturilor aferente dobânzilor de primit și venituri asimilate, dobânzi de plătit și cheltuieli asimilate, venituri din comisioane, cheltuieli cu

comisioane, profitul net din operațiuni financiare, pierderea netă din operațiuni. Se iau în calcul veniturile și cheltuielile anuale (dobânzi de primit și venituri asimilate, dobânzi de plătit și cheltuieli asimilate, venituri din comisioane, cheltuieli cu comisioane, profitul net din operațiuni financiare, pierderea netă din operațiuni financiare), indicatorul relevant ca diferență dintre ele și se face media anuală a acestuia (Suma indicatorului relevant pe ultimii 3 ani împărțită la 3). Rezultatul obținut constituie baza de calcul a cerinței de fonduri proprii pentru riscul operational.

Nivelul cerinței de fonduri proprii pentru riscul operațional rezultă prin înmulțirea bazei de calcul cu 15%. La data de 31.12.2019 nivelul cerinței de fonduri proprii pentru riscul operațional a fost de 17.259.574 lei, nivel ce corespunde unei valori totale a expunerii la riscul operațional de 215.744.680 lei.

Astfel, pentru cerința de fonduri proprii a rețelei CREDITCOOP la data de 31.12.2019 valoarea totală a expunerii la risc a fost de 1.118.732.498 lei, rezultând un indicator al ratei fondurilor proprii totale de 28,43 %.

5.4. Informații referitoare la metoda aplicată în vederea evaluării adecvării capitalului intern la riscuri în scopul susținerii activităților curente și viitoare

Pentru evaluarea adecvării capitalului intern la riscuri, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a identificat și evaluat riscurile semnificative la care este sau poate fi expusă rețeaua CREDITCOOP, respectiv:

- riscurile pentru care există cerințe de capital reglementate de Banca Națională a României, potrivit Regulamentul nr. 575 din 26.06.2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții potrivit abordării standard, respectiv riscul de credit și riscul operațional;
- riscuri rezultate din subestimarea riscului de credit în contextul utilizării abordării standard, sens în care a stabilit 2 indicatori de măsurare a acestor riscuri și metode pentru calculul acestora. Cei 2 indicatori analizați sunt:
 - Subestimarea pentru pierderea în caz de nerambursare în condiții de criză,
 - Riscul rezidual aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit;
- riscuri pentru care determină capital intern dar utilizează și metode calitative de evaluare și diminuare (riscul de piață, riscul de lichiditate, alte riscuri). Aceste riscuri sunt luate în considerare prin crearea unui capital-tampon. Capitalul tampon se stabilește prin aplicarea unui procent de 100% asupra pierderilor posibile și neașteptate determinate pentru riscurile de piață, de lichiditate și a celor care intră în categoria alte riscuri, respectiv riscul reputațional și riscul strategic;
- riscuri pentru care utilizează metode calitative de evaluare și diminuare.

În conformitate cu principiul proporționalității, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit modalitatea și măsura în care riscurile semnificative sunt tratate în cadrul procesului intern de evaluare a adecvării capitalului. În acest sens banca a stabilit riscurile pentru care va determina o cerință de capital intern pentru acoperirea lor, precum și cele pentru care vor fi utilizate alte metode pentru administrarea și reducerea lor.

Riscurile pentru care organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP au determinat o cerință de capital intern în anul 2019 sunt următoarele:

- **Riscul de credit.** Pentru această categorie de risc cerința de capital s-a determinat astfel:
 - în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 575 din 26.06.2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții potrivit abordării standard, cu modificările și completările ulterioare,

- prin cuantificarea a 2 riscuri suplimentare, respectiv ”Subestimarea pentru pierdere a în caz de nerambursare în condiții de criză” și ”Riscul rezidual aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit”, rezultate din subestimarea riscului de credit în contextul utilizării abordării standard și acoperirea lor cu capital în proporție de 100%;
 - prin înregistrarea unui necesar de capital intern pentru acoperirea riscului de concentrare.
- **Riscul operațional.** Pentru această categorie de risc cerința de capital pentru anul 2019 s-a determinat în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 575 din 26.06.2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții pentru riscul operațional. Menționăm că pentru această categorie de risc Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP nu a considerat necesar a se calcula intern capital suplimentar și a optat pentru utilizarea unor metode calitative pentru administrarea și reducerea lui, metode prevăzute în metodologia de administrare a riscului operațional.
 - **Riscul de lichiditate, riscul de rată a dobânzii din afara portofoliului de tranzacționare, riscul reputațional și riscul strategic.** Pentru aceste categorii de risc s-a stabilit o cerință internă de capital care s-a determinat prin aplicarea unui procent de 100% asupra pierderilor posibile și neașteptate determinate pe baza rezultatelor scenariilor istorice și, respectiv, a scenariilor de criză ipotetică analizate pentru fiecare din riscurile menționate (Riscul de lichiditate, riscul de rată a dobânzii din afara portofoliului de tranzacționare, riscul reputațional și riscul strategic). Pentru toate aceste categorii de risc Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a utilizat în anul 2019 și utilizează în continuare și metode calitative pentru administrarea și reducerea lor, metode prevăzute în metodologiile de administrare a riscului de lichiditate, a riscului de piață și în metodologia altor riscuri în care sunt incluse riscurile reputațional și strategic.

5.5. Amortizoarele de capital

În anul 2019 la nivelul organizațiilor cooperatiste de credit s-a calculat cerința de capital pentru amortizorul de conservare a capitalului în procent de 2,5% din valoarea totală a expunerii la risc.

6. Expuneri totale

6.1. Definirea termenilor ”elemente restante” și ”elemente depreciate”

Expunerile restante sunt acele creanțe care înregistrează restante (număr de zile de întârziere), dar nu sunt depreciate.

Expunerea depreciată - un activ financiar sau un grup de active financiare este depreciat și sunt suportate pierderi din depreciere dacă și numai dacă există dovezi obiective ale deprecierei ca rezultat al unuia sau al mai multor evenimente care au apărut după recunoașterea inițială a activului și dacă acel eveniment (sau evenimente) care ocazionatează pierderi are un impact asupra viitoarelor fluxuri de trezorerie estimate ale activului financiar sau ale grupului de active financiare care pot fi estimate fiabil.

6.2. Metode aplicate pentru determinarea ajustărilor specifice și generale pentru riscul de credit

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP determină ajustări pentru depreciări identificate la nivel individual pe fiecare activ financiar reprezentând credit/plasament sau, după caz, ajustări pentru depreciări identificate la nivelul grupurilor de active financiare/ajustări colective pentru pierderi generate, dar neidentificate, alocate pe fiecare activ financiar reprezentând credit/plasament;

Abordarea individuală – presupune analizarea caz după caz a activelor financiare pentru care există dovezi obiective ale deprecierei, ca rezultat al unuia sau a mai multor evenimente care au apărut după recunoașterea inițială a activului, și care au un impact asupra viitoarelor fluxuri de trezorerie ale activelor financiare care pot fi estimate credibil.

Abordarea colectivă (statistică) – presupune gruparea activelor financiare, pentru care nu există dovezi obiective ale deprecierei, după caracteristici similare ale riscului de credit, și evaluarea lor utilizând rate istorice ale pierderii asociate cu informații despre experiențe privind pierderea în respectivele grupuri de active și date observabile relevante.

Politica de obținere a garanțiilor reale

Garanțiile reale sunt mijloace de garantare a obligațiilor, prin afectarea unui bun aflat în proprietatea debitorului sau a unei terțe persoane, în vederea asigurării executării obligației asumate. Aceste garanții se pot constitui asupra unor bunuri mobile sau imobile, oferite pentru îndeplinirea organizației cooperatiste, în mod preferențial. Ele se clasifică în:

- garanții reale imobiliare (ipotecă imobiliara).
- garanții reale mobiliare (ipotecă mobiliara).

În cazul garanțiilor reale imobiliare constituite în favoarea organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP ipoteca trebuie să fie de rang 1.

Bunurile se iau în calculul garanției creditului în funcție de valoarea justă a acestora, determinată cu respectarea prevederilor interne privind determinarea valorii juste a garanțiilor reale.

Impactul valorii garanției reale

Evaluarea garanțiilor reale și determinarea valorii juste a acestora se realizează în conformitate cu Standardelor Internaționale de Raportări Financiare, Standardele Internaționale de Evaluare, Standardele de Evaluare ANEVAR, Ghidul privind evaluarea pentru garantarea împrumuturilor elaborat de Asociația Națională a Evaluatorilor din România (ANEVAR) și prevederile interne privind determinarea valorii juste a garanțiilor reale.

Bunurile mobiliare sau imobiliare aduse în garanție (inclusiv cele procurate din credit) pot fi acceptate de către organizația cooperatistă în procent de la 50 până la 100% din valoarea justă:

În funcție de facilitatea de credit oferită debitorului, valoarea garanției trebuie să asigure respectarea gradului minim de garantare prevăzut în reglementările interne, atât la acordarea creditului, cât și pe perioada de derulare a acestuia.

Măsuri pentru valoarea expunerii

Expunerea ca valoare brută a unui activ financiar (din credit sau plasament) reprezintă valoarea la care activul financiar este evaluat la data recunoașterii inițiale minus rambursările de principal, plus sau minus amortizarea cumulată, utilizând metoda dobânzii efective, a oricărei diferențe dintre valoarea inițială și valoarea la scadență;

Ajustările de valoare, se determină atât ca ajustări de tip colectiv pentru expunerile cu caracteristici similare cât și ca ajustări determinate individual pentru expunerile depreciate.

Abordarea colectivă (statistică) presupune gruparea activelor financiare, pentru care nu există dovezi obiective ale deprecierei, după caracteristici similare ale riscului de credit, și evaluarea lor utilizând rate istorice ale pierderii asociate cu informații despre experiențe privind pierderea în respectivele grupuri de active și date observabile relevante iar abordarea individuală presupune analiza caz după caz a activelor financiare pentru care există dovezi obiective ale deprecierei, ca rezultat al unui sau a mai multor evenimente care au apărut după recunoașterea inițială a activului, și care au un impact asupra viitoarelor fluxuri de trezorerie ale activelor financiare care pot fi estimate credibil.

Ajustările pentru pierderi așteptate calculate la nivel colectiv se efectuează după următoarea formula:

- a) Pentru facilitatile de credite garantate cu garantii personale si/sau reale, in cazul in care valoarea garantiilor reale ($Garantie_{act}$) este mai mica decat valoarea rezultata din expunerea bruta* LGD , ajustarile pentru pierderi asteptate de tip colectiv se calculeaza dupa urmatoarea formula:

$$\text{Ajustari pentru pierderi asteptate} = (\text{Expunere bruta} * LGD - Garantie_{act}) * PD$$

- b) Pentru facilitățile de credite garantate cu garanții personale și/sau reale, în cazul în care valoarea garanțiilor reale ($Garantie_{act}$) este mai mare sau egală cu valoarea rezultata din expunerea brută* LGD , ajustările de tip colectiv se calculează după următoarea formulă:

$$\text{Ajustări pentru pierderi asteptate} = [(\text{Expunere bruta} * LGD) - (\text{Expunere bruta} * LGD * \text{Coef. Ajust})] * PD$$

Determinarea ajustarilor pentru pierderi asteptate calculate la nivel individual se realizeaza pentru creditele care se incadreaza cel puțin in una din urmatoarele conditii:

- credite care apartin bucket 3 (B3), indiferent de valoarea expunerii;
- credite care apartin bucket 1 sau 2 (B1 sau B2) a caror expunere bruta diminuată cu garanțiile reale este egala sau mai mare decat pragul de semnificatie care este stabilit la valoarea de 200.000 lei;
- credite care au fost aduse din afara bilantului.

Formula de calcul a ajustărilor pentru pierderi asteptate calculate la nivel individual se bazează pe fluxurile de trezorerie estimate si anume:

$$\text{Provizion} = \text{Expunere} - \sum_{i=1}^n \left(2 - (1 + RR)^{\frac{t}{365}} \right) CF_i$$

unde:

expunerea – definita conform prevederilor art.1 alin 2) din prezenta (atentie: in cazul creditelor garantate cu garanții reale expunerea va fi ajustata);

CF_i – valoarea fluxului de numerar viitor estimat „i”;

n – numarul de fluxuri de numerar viitoare estimate sau pana cand discountingul devine 0 sau negativ;

RR – rata recuperarii aferenta creditului analizat;

t – numărul de zile dintre data calculului si data producerii fluxului de numerar

Definirea termenilor restant si depreciat

Expunerile restante sunt acele creanțe care înregistrează restanțe (număr de zile de întârziere), dar nu sunt depreciate.

Expunerea depreciată - un activ financiar sau un grup de active financiare este depreciat și sunt suportate pierderi din depreciere dacă și numai dacă există dovezi obiective ale deprecierei ca rezultat al unuia sau al mai multor evenimente care au apărut după recunoașterea inițială a activului și dacă acel eveniment (sau evenimente) care ocazionează pierderi are un impact asupra viitoarelor fluxuri de trezorerie estimate ale activului financiar sau ale grupului de active financiare care pot fi estimate fiabil.

Abordări și metode aplicate pentru determinarea ajustărilor

Organizațiile cooperatiste determină ajustări pentru deprecieri identificate la nivel individual pe fiecare activ financiar reprezentând credit/plasament sau, după caz, ajustări pentru deprecieri identificate la

nivelul grupurilor de active financiare/ajustări colective pentru pierderi generate, dar neidentificate, alocate pe fiecare activ financiar reprezentând credit/plasament;

Abordarea individuală – presupune analizarea caz după caz a activelor financiare pentru care există dovezi obiective ale deprecierei, ca rezultat al unuia sau a mai multor evenimente care au apărut după recunoașterea inițială a activului, și care au un impact asupra viitoarelor fluxuri de trezorerie ale activelor financiare care pot fi estimate credibil.

Abordarea colectivă (statistică) – presupune gruparea activelor financiare, pentru care nu există dovezi obiective ale deprecierei, după caracteristici similare ale riscului de credit, și evaluarea lor utilizând rate istorice ale pierderii asociate cu informații despre experiențe privind pierderea în respectivele grupuri de active și date observabile relevante.

6.3. Valoarea expunerilor

6.3. Valoarea totală a expunerilor după compensarea contabilă, și fără luarea în considerare a efectelor tehnicilor de diminuare a riscului de credit și valoarea medie a expunerilor (defalcată pe clase de expuneri)

La finele anului 2019, valoarea totală a expunerilor după compensarea contabilă, și fără luarea în considerare a efectelor tehnicilor de diminuare a riscului de credit și valoarea medie a expunerilor (defalcată pe clase de expuneri).

La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, valoarea medie a expunerilor aferente perioadei, defalcată pe clase de expunere este următoarea:

Nr crt	CLASE EXPUNERI	Decembrie 2019	Valoare medie 2019
1	Total expunere netă	410.603.935	371.898.484
2	Administrații centrale sau bănci centrale	195.056.359	161.986.284
3	Administrații regionale sau autorități locale	-	-
4	Instituții	130.866.177	126.699.021
5	Societăți	-	-
6	De tip retail	57.969.177	55.289.401
7	Expuneri garantate cu ipoteca asupra bunurilor imobile	6.086.272	5.733.842
8	Expuneri în stare de nerambursare	232.213	231.165
9	Elemente asociate unui risc extrem de ridicat	-	-
10	Alte elemente	20.393.737	21.958.773

La nivelul rețelei CREDITCOOP, valoarea medie a expunerilor aferente perioadei, defalcată pe clase de expunere este următoarea:

Nr crt	CLASE EXPUNERI	Decembrie 2019	Valoare medie 2019
1	Total expunere netă	1.471.864.876	1.394.966.886
2	Administrații centrale sau bănci centrale	195.060.865	161.987.411
3	Administrații regionale sau autorități locale	-	-
4	Instituții	75.339.030	60.213.126
5	Societăți	-	-
6	De tip retail	1.030.452.684	1.002.856.034
7	Expuneri garantate cu ipoteca asupra bunurilor imobile	21.711.307	20.637.840
8	Expuneri în stare de nerambursare	2.059.433	1.987.320
9	Elemente asociate unui risc extrem de ridicat	-	-
10	Alte elemente	147.241.557	147.285.156

6.4. Repartiția geografică a expunerilor

În vederea limitării riscului de concentrare care apare din expunerile față de contrapartidele din aceeași regiune geografică, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a luat în considerare un număr de 8 regiuni geografice în cadrul cărora funcționează un număr de 15 agenții de tip I și 2 agenții de tip II.

Regiunile geografice au fost definite în funcție de politica de dezvoltare regională a Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor.

În ceea ce privește repartitia geografică a expunerilor, defalcată pe principalele clase de expuneri aferente Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, menționăm că la data de 31.12.2019 expunerea față de clientela nebancaară și băncile cooperatiste se prezintă astfel:

Regiunea	Expunere clientelă nebancaară %	Expunere portofoliu de credite (clientelă nebancaară și bănci cooperatiste) %	Expunere portofoliu de credite	
			Clientelă nebancaară %	Bănci cooperatiste %
Nord - Vest	18.77%	19.90%	26.84%	73.16%
Nord - Est	13.13%	16.12%	83.90%	16.10%
Sud - Est	8.43%	11.49%	25.62%	74.38%
Sud - Muntenia	25.39%	11.79%	51.74%	48.26%
Bucuresti	12.49%	2.81%	86.07%	13.93%
Vest	11.91%	7.55%	21.57%	78.43%
Sud - Vest	6.97%	13.97%	31.42%	68.58%
Centru	2.89%	11.60%	55.24%	44.76%
Total	100.00%	100.00%	66.02%	33.98%

La nivelul rețelei CREDITCOOP, la data de 31.12.2019, expunerea față de clientela nebancaară pe regiuni geografice este prezentată în tabelul de mai jos:

Regiunea	Expunere clientelă nebancaară %
Nord-Vest	24.28%
Nord-Est	15.92%
Sud-Est	11.29%
Sud	12.69%
Bucuresti	3.45%
Vest	7.84%
Sud-Vest	13.50%
Centru	11.03%
Total	100.00%

6.5. Defalcarea expunerilor pe tipuri de contrapartidă

La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, repartitia clientelii nebancaare pe tipuri de contrapartidă este prezentată în tabelul de mai jos. După cum se poate observa, activitatea de creditare a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP se adresează cu preponderență persoanelor fizice.

Regiunea	Persoane fizice		IMM	
	Valoare	%	Valoare	%
Nord-Vest	12,227,697	23.35%	0	0.04%
Nord-Est	8,552,855	16.82%	0	0.01%
Sud-Est	5,491,036	11.27%	0	0.21%
Sud	16,434,196	12.91%	101,612	0.04%
Bucuresti	8,137,567	3.13%	0	0.00%
Vest	7,730,627	7.35%	27,712	0.01%
Sud-Vest	4,540,476	13.40%	0	0.02%
Centru	1,883,412	11.43%	0	0.02%
Total	64,997,866	99.80%	129,325	0.20%

La nivelul rețelei CREDITCOOP, repartitia clientelii nebancaare pe tipuri de contrapartidă este prezentată în tabelul de mai jos. După cum se poate observa și activitatea de creditare a rețelei CREDITCOOP se adresează cu preponderență persoanelor fizice.

Regiunea	Persoane fizice		IMM	
	Valoare	%	Valoare	%

Nord-Vest	248,990,021	24.87%	524,237	26.23%
Nord-Est	161,487,025	16.13%	107,245	5.37%
Sud-Est	113,902,049	11.38%	1,113,226	55.70%
Sud	120,069,058	11.99%	116,993	5.85%
Bucuresti	28,492,539	2.85%	0	0.00%
Vest	75,296,381	7.52%	53,032	2.65%
Sud-Vest	141,456,932	14.13%	62,071	3.11%
Centru	111,439,774	11.13%	21,820	1.09%
Total	1,001,133,778	99.80%	1,998,623	0.20%

În ceea ce privește defalcarea creditelor acordate persoanelor fizice la nivelul rețelei CREDITCOOP pe zone geografice și pe mediu urban și rural, aceasta se prezintă astfel:

Regiunea	Mediu urban		Mediu rural	
	Valoare	%	Valoare	%
Nord-Vest	85,632,982	19.53%	138,328,887	19.18%
Nord-Est	49,651,084	11.32%	150,251,303	20.84%
Sud-Est	56,613,008	12.91%	98,593,213	13.67%
Sud	55,088,420	12.56%	105,549,451	14.64%
Bucuresti	7,368,678	1.68%	13,395,765	1.86%
Vest	104,111,181	23.75%	65,675,676	9.11%
Sud-Vest	20,162,644	4.60%	54,198,680	7.52%
Centru	59,815,308	13.64%	95,063,104	13.18%
Total Retea	438,443,304	37.81%	721,056,078	62.19%

6.6. Defalcarea tuturor expunerilor în funcție de scadența reziduală

La nivelul rețelei CREDITCOOP, defalcarea expunerilor agregate în funcție de scadența reziduală, segmentată pe clase de expuneri, este următoarea:

Scadența reziduală	Decontări cu BNR	Operațiuni interbancare	Credite acordate clienței	Creanțe restante și îndoielnice	Titluri de investiții	Total expuneri
Pana la 1 luna	165,286,841	316,363	80,776,396	5,111,717	0	251,491,317
Intre 1 si 3 luni	0	0	51,821,426	0	0	51,821,426
Intre 3 si 6 luni	0	0	76,457,244	0	0	76,457,244
Intre 6 si 12 luni	0	0	147,080,430	0	28,571,602	175,652,032
Intre 1 si 2 ani	0	0	271,302,016	0	0	271,302,016
Intre 2 si 3 ani	0	0	223,083,409	0	0	223,083,409
Intre 3 si 4 ani	0	0	154,948,265	0	0	154,948,265
Intre 4 si 5 ani	0	0	57,375,182	0	0	57,375,182
Intre 5 si 7 ani	0	0	318,126	0	0	318,126
Intre 7 si 10 ani	0	0	320,422	0	0	320,422
Intre 10 si 15 ani	0	0	135,120	0	0	135,120
Intre 15 si 20 ani	0	0	47,474	0	0	47,474
Peste 20 ani	0	0	9,886	0	0	9,886
Total	165,286,841	316,363	1,063,675,396	5,111,717	28,571,602	1,262,961,919

6.7. Expuneri restante, expuneri depreciate și ajustări

La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, expunerile restante și depreciate se prezintă astfel:

	Expuneri depreciate	Expuneri restante	Ajustări	
			individuale	colective
Persoane fizice	449.840	4.662.193	217.627	595.944
Persoane juridice	-	-	-	178
Bănci Cooperatiste	-	-	-	-

Total	449.840	4.662.193	217.627	596.122
--------------	----------------	------------------	----------------	----------------

Cont	Denumire cont	Sumă
662	Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela	1.762.500
663	Cheltuieli cu provizioane privind operațiuni cu titluri și operațiuni diverse	5.980
665	Cheltuieli cu provizioane pentru riscuri și cheltuieli	139.039
	Total	1.907.519

La nivelul rețelei CREDITCOOP, expunerile restante și depreciate se prezintă astfel:

	Expuneri depreciate	Expuneri restante	Ajustări	
			individuale	colective
Persoane fizice	5.179.862	46.542.530	2.934.482	8.231.814
Persoane juridice	-	11.739	-	207
Bănci Cooperatiste	-	-	-	-
Total	5.179.862	46.554.269	2.934.482	8.232.021

Cont	Denumire cont	Sumă
662	Cheltuieli cu provizioane pentru creanțe din operațiuni cu clientela	23.953.309
663	Cheltuieli cu provizioane privind operațiuni cu titluri și operațiuni diverse	160.619
665	Cheltuieli cu provizioane pentru riscuri și cheltuieli	627.914
	Total	24.741.842

Ajustările de valoare și provizioanele defalcate pe principalele clase de conturi la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și al rețelei CREDITCOOP la finele anului 2019 au fost următoarele:

	BCCC	Retea CREDITCOOP
Cls 19	0	265
Cls 29	813,749	11,166,506
Cls 39	604	2,511,069
Cls 49	0	0

La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, valoarea expunerilor restante și a expunerilor depreciate, separate și defalcate pe zone geografice semnificative, însoțite de sumele reprezentând ajustările de valoare pentru fiecare zonă geografică în parte este prezentată în cele ce urmează:

Regiunea	Credite restante clientelă nebancaară	Ajustari de valoare colective	Credite depreciate clientelă nebancaară	Ajustari de valoare individuale
Bucuresti	522,166	73,752	81,630	49,006
Vest	453,451	66,863	122,934	75,426
Nord-Est	778,880	90,542	78,140	15,631
Nord-Vest	1,033,965	141,263	40,585	24,364
Centru	425,338	34,183	51,433	17,617
Sud	315,761	105,508	0	0
Sud-Est	617,458	57,265	56,000	27,907
Sud-Vest	117,014	26,747	22,964	7,676
Total	4,264,032	596,122	453,687	217,627

La nivelul rețelei CREDITCOOP, valoarea expunerilor restante și a expunerilor depreciate, separate și defalcate pe zone geografice semnificative, însoțite de sumele reprezentând ajustările de valoare pentru fiecare zonă geografică în parte este prezentată în cele ce urmează:

Regiunea	Credite restante clientelă	Ajustari de valoare colective	Credite depreciate clientelă	Ajustari de valoare individuale
-----------------	-----------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------	--

	nebancaară		nebancaară	
Bucuresti	1,134,866	254,060	151,054	76,989
Vest	5,615,455	761,778	635,810	381,259
Nord-Est	5,956,822	1,260,108	822,236	553,629
Nord-Vest	8,462,906	1,899,006	1,022,366	579,059
Centru	7,182,547	1,140,094	1,064,596	631,420
Sud	5,383,957	975,371	441,364	246,601
Sud-Est	9,078,530	951,675	553,474	259,201
Sud-Vest	5,122,616	985,719	404,244	210,535
Total	47,937,700	8,227,812	5,095,144	2,938,694

Reconcilierea modificărilor ajustărilor specifice și generale pentru riscul de credit pentru expunerile depreciate

Descriere a tipului ajustărilor specifice și generale pentru riscul de credit

Ajustări specifice - abordarea individuală – presupune analizarea caz după caz a activelor financiare pentru care există dovezi obiective ale deprecierei, ca rezultat al unuia sau a mai multor evenimente care au apărut după recunoașterea inițială a activului, și care au un impact asupra viitoarelor fluxuri de trezorerie ale activelor financiare care pot fi estimate credibil.

Ajustări generale - abordarea colectivă – presupune gruparea activelor financiare, pentru care nu există dovezi obiective ale deprecierei, după caracteristici similare ale riscului de credit, și evaluarea lor utilizând rate istorice ale pierderii asociate cu informații despre experiențe privind pierderea în respectivele grupuri de active și date observabile relevante.

Sumele provizionate pentru ajustările pentru riscul de credit în perioada de raportare

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP				
	Sold inițial 2019	Intrări	Ieșiri	Sold final 2019
Ajustări specifice pentru depreciere la nivel individual	233.791	548.998	532.536	217.627
Ajustări colective pentru pierderi generate, dar neidentificate	536.599	2.002.845	2.062.368	596122

Rețea CREDITCOOP				
	Sold inițial 2019	Intrări	Ieșiri	Sold final 2019
Ajustări specifice pentru depreciere la nivel individual	2.174.358	7.147.242	7.898.735	2.938.694
Ajustări colective pentru pierderi generate, dar neidentificate	7.388.145	24.367.169	25.206.836	8.227.812

Menționăm că pe parcursul anului 2019, organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP (inclusiv Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP) au calculat, înregistrat și raportat ajustări prudentiale de valoare în conformitate cu reglementările Băncii Naționale a României în domeniu și ajustări de valoare IFRS, așa cum este menționat în capitolul 6.2. al prezentului raport.

Ajustările specifice pentru riscul de credit, precum și recuperările înregistrate direct în contul de profit și pierdere.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP	
Ajustări pentru depreciere aferente creditelor acordate clienților	1.753.297
Ajustări pentru depreciere aferente creanțelor din operațiuni cu titluri și operațiuni diverse	7.392
Cheltuieli cu provizioane	139.039
TOTAL	1.899.728

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP	
Recuperări ajustări pentru depreciere aferente creditelor acordate clienților	1.757.460
Recuperări ajustări pentru depreciere aferente creanțelor din operațiuni cu titluri și operațiuni diverse	4.895
Recuperări din provizioane	116.999
TOTAL	1.879.354

Rețea CREDITCOOP	
Ajustări pentru depreciere aferente creditelor acordate clienților	23.795.727
Ajustări pentru depreciere aferente creanțelor din operațiuni cu titluri și operațiuni diverse	162.031
Cheltuieli cu provizioane	627.914
TOTAL	24.585.672

Rețea CREDITCOOP	
Recuperări ajustări pentru depreciere aferente creditelor acordate clienților	23.135.030
Recuperări ajustări pentru depreciere aferente creanțelor din operațiuni cu titluri și operațiuni diverse	53.965
Recuperări din provizioane	529.237
TOTAL	23.718.232

7. Informații referitoare la expunerile Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP la riscul de rată a dobânzii pentru pozițiile neincluse în portofoliul de tranzacționare

În cadrul rețelei CREDITCOOP efectele modificării ratei dobânzii sunt analizate din două puncte de vedere și anume:

- din perspectiva efectului de venit, perspectivă din care se urmăresc efectele schimbărilor ratelor de dobândă asupra venitului curent – efecte pe termen scurt care se urmăresc lunar și care se determină prin aplicarea unor metode calitative de evaluare și diminuare;
- din perspectiva efectului asupra valorii economice a băncii, perspectivă din care se urmăresc efectele potențiale ale schimbărilor ratelor de dobândă asupra valorii prezente a fluxurilor viitoare de numerar – efecte pe termen lung care se determină prin aplicarea metodologiei standardizate prevăzută în anexă la Regulamentul BNR nr. 5/2013, cu modificările și completările ulterioare, în vederea determinării declinului potențial al valorii economice a băncii. Variația declinului potențial al valorii economice a rețelei CREDITCOOP și a băncii pe parcursul anului 2019 este prezentată în tabelul următor:

Perioada	Declinul potențial al valorii economice a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP		Declinul potențial al valorii economice a rețelei CREDITCOOP	
	valoare absolută	% din fondurile proprii	valoare absolută	% din fondurile proprii
Martie 2019	2,327,343	5.05	25,124,229	8.15
Iunie 2019	2,440,214	5.29	26,363,055	8.57
Septembrie 2019	2,539,219	5.51	27,587,492	8.89
Decembrie 2019	1,747,166	3.71	26,313,968	8.27

Variația profitului pe parcursul anului 2019 la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și la nivelul rețelei CREDITCOOP este prezentată în tabelul următor:

	Mar-19	Jun-19	Sep-19	Dec-19
BCCC	509,600	682,607	790,123	677,343
Rețea CREDITCOOP	1,205,392	1,337,489	3,318,965	4,761,386

8. Informații privind nivelul mediu al indicatorilor cheie înregistrați la finele anului 2019

La finele anului 2019, nivelul indicatorilor cheie înregistrat, în medie, la nivelul băncilor cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP este următorul:

Nr crt.	INDICATORI - MEDIE PE BANCI COOPERATISTE	31.12.2019
1	Rata generala de risc	59.42
2	Efectul de parghie	22.11
3	Credite si dobanzi aferente acordate clientelei (valoare bruta) / Total activ (valoare bruta)	69.49
4	Credite si dobanzi aferente acordate clientelei (valoare bruta) / Total datorii	94.40
5	Active financiare (Creante) depreciate ale clientelei nebankare (valoare neta) in Total activ (valoare neta)	0.14
6	Active financiare (Creante) depreciate ale clientelei nebankare (valoare neta) in Total portofoliu aferent clientelei (valoare neta)	0.20
7	Active financiare (Creante) depreciate ale clientelei nebankare (valoare neta) in Total capitaluri proprii (valoare neta)	0.63
8	Gradul de acoperire cu ajustari a expunerilor neperformante	70.29
9	Ponderea expunerilor din credite cu SD>60 zile in total portofoliu de expuneri aferente clientelei nebankare	0.67
10	Ponderea expunerilor din credite cu SD>30 zile in total portofoliu de expuneri aferente clientelei nebankare	1.24
11	Rata creditelor neperformante	0.58
12	Depozite atrase de la clientela / Total activ (valoare neta)	73.71
13	Credite acordate clientelei in Depozite atrase de la clienti (valoare bruta)	98.05
14	Lichiditate imediata	27.91
15	Ponderea activelor lichide in total active	21.19
16	Ponderea activelor lichide in datoriile privind clientela	29.07
17	Ponderea imprumuturilor intercooperatiste in surse externe de finantare	5.28
18	Operatiuni cu clientela (valoare neta) / Total activ	71.51
19	Fonduri proprii de nivel 1 / Total fonduri proprii	98.27
20	Rata fondurilor proprii totale	27.77
21	Rata fondurilor proprii de nivel 1	27.29
22	Rata fondurilor proprii de nivel 1 de baza	27.29
23	Rata rentabilitatii economice (ROA)	0.34
24	Rata rentabilitatii financiare (ROE)	1.42
25	Rata rentabilitatii activitatii de baza	105.94
26	Cheltuieli cu personalul in Cheltuieli operationale	72.05

Nivelul mediu înregistrat de acești indicatori este transmis lunar băncilor cooperatiste de către direcția Administrare riscuri constituită la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și este utilizat de băncile cooperatiste pentru determinarea poziției acestora în raport cu celelalte bănci cooperatiste și pentru analiza trendului înregistrat de indicatorii proprii față de media calculată la nivelul băncilor cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP.

9. Informații referitoare la politica și practicile de remunerare pentru categoriile de personal ale căror activități profesionale au un impact semnificativ asupra profilului de risc

Politica și practicile de remunerare ale personalului în cadrul rețelei CREDITCOOP

Politica de remunerare a personalului, adoptată de Consiliul de administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, reglementează cadrul general și principiile de bază pentru determinarea remunerației, în conformitate cu prevederile Regulamentului BNR nr.5/2013, privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit și cu legislația muncii aplicabilă.

La determinarea politicii și a practicilor de remunerare a personalului, inclusiv pentru categoriile de personal ale căror activități profesionale au un impact semnificativ asupra profilului de risc al instituției de credit, Consiliul de administrație a respectat principiile de bază prevăzute de reglementările în vigoare.

În cadrul rețelei CREDITCOOP, remunerația personalului (organul de conducere, personalul identificat și ceilalți angajați) include doar o componentă fixă și nu conține stimulente corelate cu performanța băncii.

Remunerația fixă reflectă în primul rând experiența profesională relevantă și responsabilitatea organizațională, așa cum sunt prevăzute în fișa postului unui angajat, ca parte a termenilor de angajare.

Politica de remunerare a personalului asigură un cadru unitar și un proces transparent pentru determinarea remunerației la nivelul organizațiilor cooperatiste de credit.

Organul de conducere al băncii cooperatiste a supravegheat direct evaluarea performanțelor individuale ale categoriilor de personal ale căror activități profesionale au un impact semnificativ asupra profilului de risc al instituției.

În cursul anului 2019, în măsura în care au fost îndeplinite cerințele în vigoare, au putut fi acordate unele prime cu ocazia unor evenimente speciale sau a sărbătorilor legale, indemnizații sau ajutoare sociale.

Consiliul de administrație al CREDITCOOP, a supravegheat îndeplinirea condițiilor de acordare și a asigurat că politicile și practicile de remunerare a personalului, inclusiv a membrilor organelor cu funcție de conducere și a categoriilor de personal ale căror activități profesionale au un impact semnificativ asupra profilului de risc al instituției, să fie corespunzătoare obiectivelor și strategiei Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, culturii și mediului de control al băncilor cooperatiste.

Remunerația pentru categoriile de personal ale căror activități profesionale au un impact semnificativ asupra profilului de risc al instituțiilor de credit din rețeaua CREDITCOOP, aferentă anului 2019, se prezintă astfel:

Număr de beneficiari	501
Domeniul de activitate	Retail
Remunerație totală	28.139.554
Remunerație fixă	28.139.554

Președintele Consiliului de Administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP

Aristide Iordache